

Resolusjoner 2026

1.En styrket satsing på 4H er en investering i Norges framtid

- Innsendt av Ole Kristian Hasfjord og Erlend Oftedal Ulsund

Bakgrunn og samfunnsoppdrag

I en tid preget av økt global usikkerhet, behov for styrket beredskap og et levende demokrati, er 4H Norge viktigere enn noen gang. Organisasjonen gir barn og unge praktisk opplæring i landbruk og matproduksjon, og bidrar dermed til økt forståelse for nasjonal selvforsyning. Samtidig er 4H en sentral arena for opplæring i demokrati, medvirkning og ansvar – verdier som er avgjørende for å utvikle trygge og samfunnsbevisste unge.

Økonomiske rammevilkår

4H Norge står i dag i en krevende økonomisk situasjon. Manglende økonomiske rammer går direkte utover tilbudet til barn og unge, og svekker organisasjonens mulighet til å nå ut til nye målgrupper. Begrensede ressurser til markedsføring og synlighet reduserer dermed 4H Norge sin evne til å fylle sitt viktige samfunnsoppdrag.

Trøndelag Senterparti mener at 4H Norge spiller en avgjørende rolle i å ruste ungdom til å møte fremtidens utfordringer, både lokalt og nasjonalt.

På denne bakgrunn mener fylkesårsmøtet i Trøndelag Senterparti at:

● Økonomisk forutsigbarhet gjennom styrking over statsbudsjettet: Statlige overføringer til 4H må styrkes gjennom statsbudsjettet for å sikre gode aktivitetstilbud, samt styrke organisasjonens synlighet og rekruttering.

En styrket satsing på 4H er en investering i ungdommen – og i Norges fremtidige beredskap.

2. Nå er det gamle veier sin tur!

- Innsendt av Åfjord, Osen, Indre Fosen og Ørland Senterparti

Tålmodigheten er slutt, nå må staten ta ansvaret for å ruste opp fylkesveiene.

Fylkeskommunene har ikke økonomiske rammer til å klare denne oppgaven alene.

30 Bare i Trøndelag er etterslepet på vedlikehold av fylkesveier beregnet til 8 milliarder.

31 Etterslepet fordeler seg på 6 500 km fylkesvei, 1 316 bruer, 37 tunneler og 24 fergeleier.

32 Tilsvarende etterslep er det i alle fylker, over hele landet.

33 I 2015 ble Nye Veier AS stiftet. Dette er statens redskap for å bygge og drifte utvalgte

34 riksveier. Selskapet har en ramme fra staten på 78 milliarder for perioden 2025-2036. I

35 tillegg kommer årlige statlig tilskudd, samt bruk av bompenger som kan utgjøre 35% av

36 finansieringen for selskapets prosjekter.

37 Nå er det «Gamle veier» sin tur! På fylkesveier som har fast dekke forvitret asfalten,

38 veiene går i oppløsning og er etter hvert knapt kjørbare. Samtidig er 15% av fylkesveiene i

39 Trøndelag fortsatt uten fast dekke. Manglende vedlikehold, økt trafikk og mer

40 ekstremvær gjør at tilstanden på grusveiene er høyst kritikkverdig.

41 Opprusting av fylkesveiene er absolutt nødvendig for å sikre transport for næringslivet

42 og befolkningen i hele Trøndelag. Verdiskapningen skjer i alle deler av fylket og vil være

43 truet dersom transportforholdene ikke bedres.

44 I tillegg er god infrastruktur i HELE Norge avgjørende for beredskap og sikkerhet.

45 Regjeringen og Stortinget må forstå at dersom vi skal ha like muligheter til bosetning og

46 verdiskapning i hele landet, må det bevilges tilstrekkelige midler til en kraftig opprusting

47 av fylkesveiene. Nå er det gamle veier sin tur!

48

49 **3. Vi som nasjon må planlegge for varig energisikkerhet, ikke**

50 **kortsiktige kommersielle interesser.**

51 Innsendt fra Overhalla Senterparti.

52 Kraften er en av Norges viktigste fellesressurser. Tilgang på rimelig og forutsigbar energi

53 har lagt grunnlaget for industri, bosetting, velferd og nasjonal sikkerhet. I en tid med

54 økende kamp om energi, internasjonal usikkerhet og teknologiske skifter, er det

55 avgjørende at kraftressursene forvaltes med tydelig politisk kontroll og til beste for

56 befolkningen.

57 1. Kraftressursene skal være under offentlig kontroll og forvaltes i tråd med

58 nasjonale interesser.

59 2. Norge skal sikre at egen kraftproduksjon først og fremst dekker innenlands behov,

60 som industri, landbruk, offentlige tjenester og bosetting.

61 3. Langsiktige forsyningsavtaler til samfunnskritisk industri skal prioriteres, fremfor

62 kortsiktige markedsaktører og spekulative prosjekter.

63 4. Vannkraftens selvråderett skal beskyttes, og energipolitikken må bygge på

64 prinsippet om at kraftoverskudd skal tilbakeføres til fellesskapet gjennom

65 rimelige priser og samfunnsnyttige investeringer.

66 Datasentre har betydelig kraftforbruk og kan gi lokale ringvirkninger, men innebærer

67 også

68 utfordringer knyttet til sikkerhet, arealbruk, strømpriser og samfunnsnytte. Det er

69 nødvendig med en regulering som sikrer at etablering av datasentre gagnar

70 lokalsamfunn, nasjonale interesser og norsk verdiskaping – ikke bare globale

71 teknologikonsern.

72 1. Kraftkrevende datasentre skal kun innvilges tilgang til kraft dersom de

73 dokumenterer reell samfunnsnytte, inkludert antall arbeidsplasser, lokal

74 verdiskaping og teknologisk utvikling.

75 2. Norge må innføre et klassifikasjonssystem for datasentre, der virksomheter som

76 driver kritisk infrastruktur (helse, forskning og offentlige tjenester) prioriteres over

77 kommersielle aktører som kun lagrer data uten nasjonal betydning.

78 3. Det skal være strenge krav til datasentres energibruk, inkludert:

79 • utnyttelse av spillvarme

80 • krav om energieffektivitet

81 • lokal beredskapsplan for kraftforbruk i pressede situasjoner

82 4. Utenlandskeide datasentre med usikker nytteverdi skal underlegges særskilt

83 godkjenningsprosess, der sikkerhetshensyn og samfunnsøkonomisk analyse

84 inngår som obligatoriske kriterier.

85 5. Datasentre som hovedsakelig driver kryptoutvinning skal ikke få tilgang til

86 subsidiert kraft eller kraft til industripriser.

87 For å sikre energiforsyning, industriutvikling og nasjonal selvbestemmelse må Norge
88 føre

89 en kraftpolitikk som setter fellesskapet først. Dette innebærer:

90 • styrket beredskap i kraftsystemet

91 • økt offentlig eierskap og innsyn

92 • kontroll med eksportkabler og kraftflyt

93 Kraftressursene skal tjene fellesskapet – datasentre må reguleres strengt

94 **4. Ansvarlig forvaltning av villaks og kystnæring, og rettferdig**
95 **omfordeling av havbruksfondet.**

96

97 Resolusjonsforslag fra Overhalla Senterparti.

98

99 Norge har et særlig ansvar for forvaltningen av verdens viktigste villaksbestander.

100 Villaksen er en felles naturressurs med stor økologisk, kulturell og økonomisk verdi, og

101 utgjør grunnlaget for betydelig lokal næringsvirksomhet i kommuner med nasjonale

102 lakseelver. En ansvarlig forvaltning av disse ressursene forutsetter at både

103 naturhensyn,

104 næringsinteresser og lokalsamfunn sees i sammenheng.

105 I flere kommuner har næringsvirksomhet knyttet til laksefiske, reiseliv og tilhørende

106 tjenester blitt vesentlig redusert som følge av strengere fiskereguleringer og reduserte

107 kvoter. Disse reguleringene er nødvendige for å sikre en bærekraftig og ansvarlig

108 forvaltning av villaksen, men de økonomiske konsekvensene for lokalsamfunnene er

109 betydelige. Reduksjonene skjer samtidig som det er godt dokumentert at negativ

110 miljøpåvirkning fra oppdrettsnæringen – herunder lakselus, sykdom og genetisk

111 påvirkning fra rømt oppdrettsfisk – er blant hovedårsakene til svekket villaksbestand i

112 mange vassdrag.

113 En ansvarlig og rettferdig forvaltning innebærer at de samfunnsøkonomiske kostnadene
114 ved miljøpåvirkning ikke ensidig bæres av kommuner som mister sitt næringsgrunnlag,
115 mens de økonomiske gevinstene fra havbruksnæringen tilfaller andre. Dagens
116 innretning

117 av Havbruksfondet gir kompensasjon til kommuner som legger til rette for
118 oppdrettsvirksomhet, men ivaretar i liten grad hensynet til kommuner som, gjennom
119 restriksjoner og vern, bidrar til å oppfylle nasjonale miljømål og internasjonale
120 forpliktelser knyttet til villaksforvaltning.

121 For å sikre langsiktig legitimitet, bærekraft og tillit til både havbruksnæringen og
122 forvaltningen av villaksen, må fordelingsmekanismene reflektere både verdiskaping og
123 belastning. En omfordeling av Havbruksfondet er derfor et nødvendig virkemiddel for å
124 styrke ansvarlig forvaltning av våre felles naturressurser.

125

126 Vi mener derfor at:

- 127 - Det etableres en ordning innenfor Havbruksfondet som kompenserer kommuner
128 med nasjonale lakseelver for dokumenterte tap i næringsvirksomhet som følge av
129 miljøpåvirkning fra oppdrettsnæringen.
- 130 - Ordningen utformes som en del av en helhetlig og ansvarlig forvaltningsmodell,
131 der prinsippet om at forurensere betaler legges til grunn.
- 132 - Omfordelingen baseres på dokumenterte tap i lokal verdiskaping, sysselsetting
133 og skattegrunnlag knyttet til villaksbasert næring.
- 134 - Midlene øremerkes tiltak for næringsutvikling, omstilling og miljøforbedring i
135 berørte kommuner, herunder restaurering av villaksbestander og styrking av
136 bærekraftig naturbasert reiseliv.
- 137 - Staten sikrer at Havbruksfondet i større grad brukes som et aktivt virkemiddel for
138 å balansere næringsutvikling med langsiktig og ansvarlig forvaltning av kyst- og
139 vassdragsmiljøer.

140 En slik innretning vil bidra til økt rettferdighet mellom kommuner, styrke villaksen som
141 nasjonal naturarv og sikre at ansvarlig forvaltning også gir rom for bærekraftig lokal
142 verdiskaping

143

144 **5. Norge er heldig som har Senterpartiet!**

145 Innsendt av Senterkvinnene Trøndelag

146 De grunnleggende verdiene som Senterpartiet står for må være førende for
147 samfunnsutviklingen. Forvaltningstankegangen er en av de grunnleggende verdiene
148 våre. Vekst er ikke å forbruke mere, men å forvalte bedre. Det gjelder også klima og
149 miljø! Vi må huske at det er vi som er det opprinnelige miljøpartiet og nå er det på tide å
150 få fram vår egen fornuftige, jordnære og ambisiøse klima- og miljøpolitikk, fremfor å si
151 nei til det andre partier foreslår. God og kunnskapsbasert forvaltning av våre felles
152 naturressurser innen havbruk, landbruk og skogbruk kan bidra til å sikre
153 næringsgrunnlaget også i framtida. Det er vi i Senterpartiet som har praktisk og jordnær
154 erfaring. Denne erfaringen må legges til grunn for å finne og synliggjøre de
155 klimaløsningene som passer for oss. Vi må rendyrke vår egen grønne politikk, hvor våre
156 forutsetninger og vårt utgangspunkt legges til grunn, og ikke importere klimaløsninger
157 fra EU.

158

159 Norge skal oppfylle klimaforpliktelsene våre etter Parisavtalen, fordi klimaendringer
160 fører til økt risiko for ekstremvær som flom, tørke, skogbrann og storm. Ved å redusere
161 utslippene kan vi begrense oppvarmingen og redusere risikoen for slike skader.
162 Klimaendringer gir også store utfordringer for natur og biodiversitet, ved å true
163 økosystemer og arter. Det er ikke kostbar symbolpolitikk og økte avgifter som skal til.
164 Det vi behøver er en realistisk tilnærming. Vi må kunne forvalte vilt, fisk, skog og utmark
165 uten å ødelegge ressursene for framtidige generasjoner.

166

167 Vi må bruke skogen mer aktivt i klimapolitikken og arbeide for egne nasjonale mål for
168 CO2-opptak i skog, f.eks. gjennom skogplanting, ungskogpleie med mer. Jordbruket kan
169 bidra med tiltak mot matsvinn, og økologisk drift. Gulrot er mye mer bærekraftig enn
170 import av klimaverstingen avokado, og samtidig støtter vi norsk landbruk og norsk
171 beredskap.

172

173 Vi må videreføre elbilpolitikken, som blant annet fører til renere luft og mindre støy,
174 men uten å straffe de som velger å fortsette å kjøre sin gamle dieselbil. Vi må også
175 hjelpe andre land med å redusere sine utslipp, noe som er svært effektivt for reduksjon
176 av CO2 og som er tellende i Norges arbeid for å nå målene i Paris-avtalen. Vi må ha
177 ordninger som stimulerer til solceller, minikraftverk, jordvarme og fjernvarme. Vi må
178 også satse på biogass i større grad enn i dag, f.eks. gjennom økt produksjon av biogass
179 fra husdyrgjødsel. Gjenbruk er fornuftig fordi reparasjon, gjenbruk og gjenvinning vil føre
180 til reduksjon av avfall. For å gjøre norsk økonomi mer sirkulær, må vi koordinere
181 leddene i verdikjeden bedre enn i dag. Helhetlig planlegging er det som skal til.

182

183 Vi har et ansvar for å bruke naturen på en måte som gjør at naturen kan brukes også av
184 de som kommer etter oss. Ansvarlig bruk av naturen gir levende lokalsamfunn. Vi må
185 bruke naturressursene med respekt for hva naturen tåler. Kulturlandskap som f.eks.
186 slåtteeenger og kystlynghei er naturtyper som Norge skal ta vare på. Noen av disse
187 naturtypene er truet (rødlistet), bl.a. pga mindre seterdrift. Kulturlandskapet er viktig for
188 mange planter og insekter, og samspillet mellom jordbruk og naturforvaltning er viktig
189 for å sikre slike natur- og kulturverdier. Skjøtsel og restaurering av kulturlandskap må
190 derfor prioriteres. I tillegg til slåtteeenger og andre kulturlandskap, er restaurering og
191 gjenåpning av bekker og vassdrag en måte å forvalte naturressurser på, som vil øke
192 naturmangfoldet, bidra til bedre vannrensing, redusere fare for flom, og samtidig øke
193 mulighetene for f.eks. friluftsliv og fiske.

194

195 Vi i Senterpartiet må nå videreutvikle vår bærekraftige og gjennomførbare miljøpolitikk
196 slik at vi forvalter bedre og sløser mindre, og tar tilbake vår posisjon som et miljøparti!
197

198 **6. Beredskapsinnspill**

199 Innsendt av Harald Aune, Verran Senterparti
200 Trøndelag er et av di største landbruksfylkene i landet. Derfor trenger
201 vi en sterk beredskap i en urolig verden og alvorlig krise. Nevner her :
202 Drivstoff, kraftfor, videreforedling av større kvanta mat til
203 forbrukerne i regionen. Hvis vei, jernbane blir blokkert, har regionen
204 et stort problem. Småskala videreforedlig blir for lite.
205

206 **7. Bevar det øremerkede veterinærvakttilskuddet!**

207 - Innsendt av Trøndelag Senterungdom
208 Den 09.01.2025 la kommunekommisjonen fram sin første rapport med forslag til
209 statlige tiltak for å forbedre kommunekommisjonen. Ett av disse tiltaka er å fjerne de
210 øremerka veterinærvakttilskuddet. Med dette vil både tilskuddet kommunene får for
211 å finansiere den lovpålagte veterinærvakt-ordningen, stimuleringstilskuddene for å
212 opprettholde veterinærvakt i områder med lite næringsgrunnlag og finansieringen
213 av mentor-ordningen som sikrer økt rekruttering av produksjonsdyrveterinærer
214 fjernes.
215
216 Veterinærvakttjenesten er en lovpålagt oppgave som ble flyttet fra staten og over på
217 kommunene i 2008. Det vill si at kommuner plikter å finansiere ordningen, selv om

218 man ikke får finansiering over statsbudsjettet eller ikke. De siste årene har ikke
219 tilskuddene til kommunene blitt økt i takt med kostnadsutviklingene. Noe som har
220 ført til at kommuner har hatt større og større trøbbel med å finansiere veterinærvakta.

221

222 Dette sammen med sviktende inntektsgrunnlag med dalende dyretall har ført at
223 produksjonsdyrveterinærer får større og større risiko. Stimuleringstilskuddene som
224 skal demme opp risiko i områder med sviktende næringsgrunnlag er ikke lenger
225 nok, og dette har ført til at mange kommuner også nå sliter med rekrutteringen av
226 veterinærer til å ta på seg vaktordningen.

227

228 Mentor-ordningen er et nytt prosjekt som har startet opp for å styrke rekrutteringen
229 av produksjonsdyrveterinærer. Denne har som mål og gjøre det enklere for
230 veterinærstudenter å velge å starte opp som produksjonsdyrveterinærer ved endt
231 studie, samtidig som den øker kompetansen til de som velger den retningen. Denne
232 ordningen er sårt trengt for å øke rekrutteringen, og har hittil hatt lovende resultater.
233 Veterinærer er en vital del av totalberedskapen vår, og nødvendig for at vi skal nå
234 dyrevelferds-målene våre. Det å svekke kommuners evne til å finansiere
235 veterinærvakta vil bare gjøre en vond situasjon verre. Samtidig vill å kutte ut
236 stimuleringstilskudd ramme utkantkommuner som allerede har dårlig økonomi
237 skjævt. Alt dette sammen med å kutte i mentor-ordningen vil komme til å være fatalt
238 for en næring som allerede skriker etter mer rekruttering.

239

240 Dette kommer til å være fatalt for både husdyrnæringa. Totalberedskapen og

241 forebygging av både humane og animalske sykdommer og pandemier.
242
243 Svaret er ikke å kutte i veterinærvakttilskuddet, men heller det å styrke det!
244
245 Trøndelag Senterungdom vil:
246 - Opprettholde øremerka veterinærvakttilskuddet stimuleringsstilskuddet og
247 finansieringen av mentor-ordningen.
248 - Videre styrke veterinærvakttilskuddet, stimuleringsstilskuddet og
249 finansieringen av mentor-ordningen med minst 300 millioner.
250 - At mentor-ordningen videreutvikles i samarbeid med Norsk Veterinær⁴⁶ forening.
251 - Sikre at kommunale landbrukskontor har ressurser til å forhandle fram
252 veterinærvaktavtaler.
253 - Gjøre det mer forutsigbart å mindre risikofyllt å starte opp som
254 Produksjonsdyrveterinær

255

256

257 **8. Realfagens aktualitet i yrkesfag**

258 - Innsendt av Trøndelag Senterungdom

259 Det bør åpnes for at realfag kan velges som programfag i alle yrkesfag, slik at elever kan
260 få spisset kompetanse til sitt framtidige yrkesaktive liv og samtidig være forberedt på
261 videre høyere utdanning. Dagens ordning til yrkesfag fører til mindre valgfrihet i skolen
262 og gir ikke alle yrkesfagelever de faglige verktøyene de faktisk trenger, eller potensielt
263 møter på, verken i arbeidslivet eller i møte med høyere utdanning.

264 Mange yrker innenfor yrkesfag er i dag sterkt preget av teknologi, beregninger og
265 naturvitenskapelig forståelse. Likevel er realfag ofte forbeholdt studieforberedende
266 utdanningsprogram. Dette kan føre til at yrkesfagelever ikke får utnyttet sitt faglige
267 potensial fullt ut, selv om realfag kunne styrket deres yrkeskompetanse og gjort dem
268 mer attraktive i arbeidsmarkedet. Med realfag som en del av programfagene kan
269 elevene få mer relevant og målrettet kompetanse, undervist av fagfolk med både yrkes-
270 og realfaglig forståelse, samt korte ned veien for andre profesjonsyrker.

271 Et stort problem i dag er at mange yrkesfagelever ønsker videre utdanning og må ta
272 ekstra fag ved siden av, eller etter endt fagbrev, for å dekke en rekke opptakskrav. Dette
273 skaper unødvendige omveier, økt belastning og kan føre til at noen gir opp videre
274 utdanning helt. Dersom realfag var integrert tidligere i utdanningsløpet, kunne flere fått
275 en mer sømløs overgang til fagskole, høyskole eller annen videre utdanning.

276 Å inkludere realfag som valg i yrkesfag vil derfor bidra til både økt fleksibilitet, bedre
277 tilpasset opplæring og flere utdanningsmuligheter. Det vil styrke yrkesfagenes status og
278 gjøre utdanningssystemet mer tilpasset dagens og fremtidens kompetansebehov.

279 Trøndelag Senterungdom vil:

280 ● Åpne opp for mulighet for å ta realfag under yrkesfaglig utdanning

281 ● Forenkle utdanningsløpet til yrkesfagelever som ønsker profesjonsutdanning fra
282 universitetet innenfor sitt relevante fagfelt

283

284

285

286 **9. Kommunale veier som en del av beredskapen**

287 - Innsendt av Trøndelag Senterungdom

288 Raset på E6 ved Åsen i 2025 er et tydelig eksempel på hvordan manglende eller
289 utilstrekkelige omkjøringsveier kan føre til store konsekvenser for beredskap,

290 næringstransport, pendling og tilgang til nødetater. Når hovedårer stenges, blir
291 kvaliteten på det kommunale veinettet avgjørende.

292 I dag sliter mange kommuner med et stort vedlikeholdsetterslep på sine veier.
293 Manglende bæreevne, smale veier og dårlig standard gjør at kommunale veier i praksis
294 ikke kan fungere som reelle beredskaps- og omkjøringsveier. Dette rammer distriktene
295 hardest og bidrar til økte forskjeller mellom by og land.

296 Trøndelag Senterungdom kjemper for levende lokalsamfunn, trygghet nær folk og en
297 desentralisert beredskap som fungerer når det virkelig gjelder. For å lykkes med dette
298 må hele veinettet fungere. Ikke bare riks- og fylkesveiene, men også de kommunale
299 veiene som binder distriktene sammen.

300 Trøndelag Senterungdom vil:

301

302 Kreve økte og øremerkede midler fra staten til fylker og kommuner for vedlikehold og
303 oppgradering av fylkesvei- og kommunale veier slik at de er rustet til og brukes som
304 omkjørings- og beredskapsveier.

305 At beredskap skal vektlegges sterkere i planlegging og prioritering av veinettet på alle
306 forvaltningsnivå.

307 Styrke samarbeidet mellom stat, fylke og kommuner for å sikre et robust veinett i hele
308 Norge.

309

310

311

312

313 **10. Ressurser til rusforebygging og inkludering i overgangen** 314 **fra barneskole til ungdomsskole**

315 - Innsendt av Hitra Senterparti

316 Bakgrunn:

317 Overgangen fra mellomtrinn til ungdomsskole er en kritisk periode for barns sosiale
318 utvikling. Mange elever opplever sosial usikkerhet, og noen risikerer utenforskap og
319 tidlig eksperimentering med rusmidler.

320 Forskning viser at tidlig innsats og forebyggende tiltak kan redusere risikoen for både
321 rusproblemer og sosial ekskludering.

322 I henhold til opplæringsloven har kommunen og fylkeskommunen et ansvar for å legge
323 til rette for tilstrekkelige ressurser og kompetanse i skolene, slik at alle elever får trygge
324 og inkluderende overganger, og et godt læringsmiljø.

325 Hitra Senterparti oppfordrer Fylkesårsmøtet i Senterpartiet til å jobbe for å :

326 - Sikre økonomiske ressurser til rusforebyggende programmer og inkluderende tiltak i
327 ungdomsskolen.

328 - Styrke kompetanse og kapasitet hos lærere, skolehelsetjeneste og rådgivere i å
329 identifisere og støtte elever i risikozonen.

330 - Fremme samarbeid mellom skole, helse- og sosialtjenester og lokale organisasjoner
331 for helhetlig oppfølging.

332 - Prioritere forebygging i budsjett og planlegging, med mål om å redusere utenforskap
333 og tidlig rusbruk.

334 - Sikre midler til øremerkede ressurser til helsesykepleiere.

335 Hitra Senterparti oppfordrer fylkesårsmøtet til å aktivt arbeide for nødvendige ressurser
336 til tidlig rusforebygging og inkluderende tiltak i overgangene fra barneskole til
337 ungdomsskole, og fra ungdomsskole til videregående skole.

338

339 **11. Oppgradering av Hitratunnelen – et nødvendig løft for** 340 **trygghet, beredskap og verdiskaping i Trøndelag**

341 - Innsendt av Hitra Senterparti

342 Hitratunnelen er en kritisk del av fylkesvegnettet i Trøndelag og fungerer både som
343 skolevei, beredskapsvei og hovedferdselsåre for næringslivet på Hitra og Frøya. Dagens
344 tunnelstandard gir ikke tilfredsstillende trafikksikkerhet og representerer en sårbarhet
345 for både innbyggere og samfunnets beredskap.

346 Dette er særlig utfordrende for:

347 ● Barn og unge ferdes daglig i tunnelen som del av skoleveien og fritidstilbud.

348 ● Frivillig brannvesen og øvrige beredskapsaktører som er avhengige av sikker og rask
349 framkommelighet.

350 ● Næringslivet på Hitra og Frøya, hvor sjømatnæringen og annet lokalt næringsliv er
351 helt avhengig av forutsigbar transport til markedene.

352 Hitra Senterparti mener det er uakseptabelt at en så viktig ferdselsåre ikke holder
353 nødvendig sikkerhetsstandard.

354 Manglende oppgradering svekker både trafikksikkerheten, beredskapen og
355 utviklingsmulighetene i regionen. Siste ROS-analyse (2025) bekrefter at tunnelen, som
356 er en høyrisikotunnel, er en av de farligste i distriktet, og at det er behov for umiddelbare
357 oppgraderinger som f.eks. kameraovervåkning og bedre tilgang på slukevann.

358 110 storbiler passerer pr døgn, og totalt 1000 personbiler. Største bekymringen for
359 brann og redningsetat er brann i storbil . Tungtransport i tunnelen, i10% stigning, øker
360 risikoen for motorhavari og brann markant!

361 Konsekvens ved brann vil ramme øyregionen, vil påvirke eksport av laks til det store
362 utland og inntekter/skatteinntekter og man kan ikke vente på at en hendelse skjer.

363 Fylkesårsmøtet i Trøndelag Senter parti ber derfor om at:

364 Oppgradering av Hitratunnelen prioriteres i kommende handlingsprogram og
365 økonomiplaner for fylkesvegnettet.

366 Tiltak for trygg skolevei og myke trafikanter legges til grunn i planleggingen av
367 oppgraderingen.

368 Tunnelens funksjon som beredskaps- og utrykningsvei gis særskilt vekt, i tett dialog
369 med nødetater og frivillig beredskap.

370 Hitratunnelen sikres en standard som ivaretar næringslivets behov for sikker og effektiv
371 transport.

372 Fylkesårsmøtet ber fylkespartiet arbeide aktivt overfor fylkeskommunen og statlige
373 myndigheter for å sikre nødvendig finansiering og framdrift.

374 En trygg Hitratunnel er avgjørende for beredskap, bosetting og verdiskaping på kysten
375 av Trøndelag.

376 **12. Om viktigheten av å opprettholde postbud i distriktene**

377 - Innsendt av Hitra Senterparti

378 Hitra Senterparti oppfordrer fylkeslaget og Senterpartiet sentralt til å:

379 ● Arbeide for å opprettholde og styrke postbudets rolle i distriktene.

380 · Utforske løsninger som gjør det mulig å samordne postlevering med kommunale
381 tjenester til hjemmeboende.

382 Hitra Senterparti viser til den sentrale rollen postbudene spiller i våre lokalsamfunn.
383 Postbudene kjenner innbyggerne og distriktet, og utgjør samtidig en viktig sosial kontakt
384 for folk i alle aldre. For innbyggeren bidrar dette til trygghet da postbudene møter folk
385 daglig og bidrar til å oppdage behov tidlig.

386 Hjemmeboende – gjennom samarbeid med kommunens omsorgstjenester kan
387 postbudets ruter brukes til levering av mat og andre nødvendige tjenester, slik at flere
388 kan bo lenger hjemme.

389 Totalberedskap – postbudenes kunnskap om veier og innbyggere styrker beredskap og
390 lokal kunnskap i krisesituasjoner.

391 Sikre informasjonskanal ved fravær av digitale kanaler og SoMe.

392 Hitra Senterparti mener at postbudene er en uunnværlig del av distriktslivet, og at deres
393 rolle må styrkes, ikke reduseres.

394 **13. Raskere saksbehandling av sykepenger**

395 - Innsendt av Hitra Senterparti

396 Hitra Senterparti ønsker at sykemeldte skal ha økonomisk forutsigbarhet. Rett ytelse til
397 rett tid er avgjørende for tilliten til velferdssystemet og for en ansvarlig bruk av offentlige
398 midler.

399 Når utbetaling av lovfestede ytelser forsinkes, får dette alvorlige konsekvenser for
400 enkeltmennesker og familier som står uten inntekt i perioder.

401 Manglende og forsinkede sykepengeutbetalinger fører i mange tilfeller til at personer
402 må søke sosialhjelp fra kommunen for å dekke helt grunnleggende behov. Dette er
403 uheldig både for den enkelte, som opplever økonomisk utrygghet og belastning, og for
404 kommunen, som påføres økte utgifter som i utgangspunktet er statens ansvar.

405 Hitra Senterparti mener derfor at:

406 Saksbehandlingstiden for sykepengesaker i NAV bør reduseres betydelig.

407 NAV tilføres nødvendige ressurser og kompetanse for å sikre raskere og mer forutsigbar
408 behandling av sykepengesaker.

409 Staten tar et tydeligere ansvar for å hindre at kommunene og bedrifter må dekke
410 kostnader som følger av statlige forsinkelser, og forhindre at bedrifter må inngå avtaler
411 om forskuttering da kunne tære på deres likviditet.

412 Et velfungerende og effektivt NAV er avgjørende for trygghet i arbeidslivet og for å unngå
413 unødvendig press på kommunale budsjetter.

414 **14. Tannhelse inn i frikortordning**

415 - Innsendt av Hitra Senterparti

416 God tannhelse er en grunnleggende del av god folkehelse. Likevel er tannhelsetjenester
417 i dag i stor grad holdt utenfor de offentlige finansieringsordningene som gjelder for
418 øvrige helsetjenester. Dette skaper sosiale og geografiske forskjeller, og rammer særlig
419 mennesker med lav inntekt, kroniske sykdommer og eldre.

420 Senterpartiet mener at helse skal behandles helhetlig. Tennene er en del av kroppen, og
421 det er urimelig at nødvendig tannbehandling i stor grad må dekkes privat, mens annen
422 helsehjelp omfattes av frikortordningen.

423 Manglende tilgang til tannhelsehjelp kan føre til alvorlige helseproblemer, redusert
424 livskvalitet og utenforskap. Økonomi skal ikke være avgjørende for om folk får
425 nødvendig helsehjelp – heller ikke når det gjelder tannhelse.

426 Senterpartiet vil derfor:

427 -Arbeide for at nødvendig tannhelsehjelp og større behandlingsbehov inkluderes i
428 frikortordningen, på lik linje med egenandeler for øvrige helsetjenester.

429 -Styrke den offentlige tannhelsetjenesten i hele landet for å sikre likeverdig tilgang med
430 standardiserte takster på behandling på lik linje med øvrige helsetjenester.

431 Senterpartiet mener at tenner er en del av kroppen, og at tannhelse må likestilles med
432 annen helsehjelp.

433 **15. Mot bruk av bovear i kraftfôr – for naturlig fôr og sirkulær** 434 **CO₂**

435 - Innsendt av Hitra Senterparti

436 Forslag til vedtak:

437 Fylkesårsmøtet ber Senterpartiet arbeide for et forbud mot bruk av bovear i kraftfôr til
438 husdyr i Norge.

439 Partiet skal støtte bønder i bruk av naturlige og trygge fôrressurser.

440 Forbrukerne skal få tydelig informasjon om hva dyrene føres med, for å styrke tilliten til
441 norsk mat.

442 Norsk husdyrproduksjon skal fremmes som en del av et sirkulært CO₂-kretsløp, til nytte
443 for klima, jordkvalitet og bærekraftig matproduksjon.

444 Bakgrunn:

445 Hitra Senterparti mener at norsk husdyrproduksjon skal bygge på trygg mat, styrke lokal
446 matproduksjon, høy dyrevelferd og bærekraft. Norsk husdyrproduksjon kan samtidig
447 bidra til et sirkulært CO₂-kretsløp: gress og planter tar opp CO₂ fra atmosfæren, dyrene
448 spiser plantene og produserer mat til mennesker, og karbonet tilbakeføres delvis til
449 jorda gjennom gjødsel.

450 Bruk av bovear i kraftfôr bryter dette naturlige kretsløpet og svekker tilliten til norsk mat
451

452 **16. Erstatning ved strømbrudd**

453 - Innsendt av Hitra Senterparti

454 Hitra Senterparti mener:

455 Strømforsyning er kritisk infrastruktur som må ha høy leveringssikkerhet i hele fylket.

456 Kompensasjonsordningen ved strømbrudd er utilstrekkelig, særlig for næringslivet.

457 Hitra Senterparti foreslår:

458 1. Kompensasjonsordningen ved strømbrudd styrkes og utvides til fullt ut å omfatte
459 næringsvirksomhet, på lik linje med boliger og fritidsboliger.

460 2. Erstatning skal utløses tidligere og gis automatisk, uten søknad fra kundene.

461 3. Investeringer i strømmettet i distrikts- og kystområder prioriteres.

462 Bakgrunn

463 Stabile strømleveranser er kritisk infrastruktur for bosetting, beredskap og verdiskaping
464 i hele Trøndelag.

465 I kyst- og distriktskommuner i Trøndelag rammer strømbrudd både husholdninger og
466 næringsliv hardt.

467 For bedrifter kan konsekvensene være driftsstans, tap av inntekter og ødelagte varer,
468 noe som truer arbeidsplasser og lokal verdiskaping.

469 Dagens kompensasjonsordning ved strømbrudd er i hovedsak innrettet mot boliger og
470 fritidsboliger.

471 Næringslivet faller i stor grad utenfor, til tross for at de økonomiske konsekvensene ofte
472 er større. Samtidig er nettleien høy, uten at leveringssikkerheten alltid står i forhold til
473 kostnadene.

474 Vedtak

475 Fylkesårsmøtet i Trøndelag Senterparti ber partiets stortingsgruppe og landsstyre
476 arbeide for nødvendige endringer i regelverk og rammevilkår, slik at både husholdninger
477 og næringsliv sikres rettferdig kompensasjon og bedre leveringssikkerhet som en del av
478 totalberedskapen.

479 **17. Prioritering av læring og helse i skolen – ny vurdering av** 480 **nynorsk som målform.**

481 Innsendt av Overhalla Senterparti og Overhalla Senterungdom

482 Senterpartiet har lange tradisjoner for å verne om norsk språk, kultur og identitet.

483 Nynorsk er en viktig del av vår språkhistorie og representerer sterke distrikts- og
484 kulturverdier som fortsatt har stor betydning i mange lokalsamfunn. Denne verdien skal
485 anerkjennes og respekteres.

486 Samtidig står norsk skole overfor betydelige utfordringer knyttet til elevenes læring,
487 trivsel og psykiske helse. Tall viser økende stress, psykiske plager og frafall i skolen, og
488 mange elever opplever et stadig sterkere press i en allerede kompleks skolehverdag. I
489 dette bildet er det nødvendig å foreta tydelige prioriteringer.

490 Opplæring i to likestilte norske målformer krever betydelige tids- og ressursmessige
491 investeringer. For mange elever oppleves sidemålsopplæringen som krevende og lite
492 relevant for videre utdanning og arbeidsliv, særlig i områder der nynorsk i liten grad
493 brukes i praksis. Dette kan bidra til redusert mestringsfølelse og læringsmotivasjon.

494 Senterpartiet mener derfor at:

495 · Nynorsk fortsatt skal ha en tydelig plass som kultur- og språkform i Norge, og ivaretas
496 som et viktig frivillig og regionalt språk.

497 · Nynorsk ikke bør være fullt likestilt med bokmål som obligatorisk målform i
498 grunnopplæringen.

499 · Tid og ressurser som i dag brukes på obligatorisk sidemålsopplæring, bør frigjøres til
500 styrking av helsefremmende tiltak i skolen, herunder:

- 501 - økt innsats for psykisk helse og trivsel
- 502 - mer praktisk og variert undervisning
- 503 - bedre tilrettelegging for mestring og læringsglede

504

505 Ved å gjøre disse prioriteringene kan skolen i større grad møte elevenes faktiske behov,
506 samtidig som nynorskens verdi som kultur- og identitetsbærer fortsatt anerkjennes og
507 ivaretas uten å pålegges alle elever som likestilt målform.

508 **18. Nye tider krever ny kurs for beredskaps- og**
509 **sikkerhetspolitikk. Større fokus, mer Norden/Europa,**
510 **autonomi innen teknologi.**

511 - Innsendt av Snåsa Senterparti

512 Sammendrag: Den sikkerhetspolitiske situasjonen her på berget er endevendt. Det er
513 sannsynlig at vi og våre nære allierte blir forsøkt splittet, sabotert, utnyttet og/eller
514 invadert i tiden som kommer. Nordisk solidaritet og besluttsomhet kan bli satt på de
515 største prøvelser og påkjenninger på 80 år. Dette gjør det nødvendig å tenke nytt,
516 offensivt, og helhetlig om beredskap, sikkerhet og forsvar. Sammen med nære
517 naboland har vi folkene, kompetansen, økonomien, og volumet som skal til for å sikre
518 fred og selvstendighet. Men vi må ville det, prioritere det, og gjøre det, i fellesskap. Å
519 lykkes vil koste, men alternativet kan koste langt mer, slik det gjorde sist.

520 Løsning

521 SP mener det er nødvendig å tenke nytt, offensivt og helhetlig om beredskap, sikkerhet
522 og forsvar. Vi trenger kloke målsettinger som gir retning for å ivareta sikkerhet og
523 uavhengighet, og reduserer egen sårbarhet. Vi trenger sterkere allianser, bygd med
524 venner med skjebnefellesskap og interessefellesskap i å utvikle demokrati, samhold og
525 likeverd. Vi trenger at Russlands militære kapasitet forblør i Ukraina. Vi kan ikke basere
526 oss på militær og sivil teknologi som legger til rette for overvåkning, etterretning,
527 sabotasje eller utpressing mot oss fra hverken Kina, Russland eller USA. Vi trenger
528 forsvarsteknologi som vi har råderett over, også i tilfeller hvor USA ikke deler vårt syn. Vi
529 trenger et forsvarskonsept som er reelt troverdig og avskrekkende også uten at USA
530 engasjerer seg på vår side. Vi trenger infrastruktur og beredskap som kan ivareta
531 befolkningen også i krise og krig.

532 Foruten å sikre mot militær aggresjon fra fremmede land, vil disse ambisjonene også
533 stimulere utvikling av kompetanse, teknologi og industri, samt bidra til sysselsetting og
534 verdiskapning i Norge, Norden og Europa. Sammen med våre nære allierte naboland
535 har vi folkene, kompetansen, økonomien, og volumet som skal til. Men vi må ville det,
536 prioritere det, og gjøre det. Det vil koste, men alternativet vil koste mer.

537 Senterpartiet vil

538 · Øke generell bevissthet rundt vår sårbarhet for fiendtlig aktivitet (etterretning,
539 sabotasje, påvirkning, teknologisk dominans, militær aggresjon).

540 · Etablere et sterkere militært, teknologisk og sikkerhetspolitisk samarbeid med nære
541 allierte i Norden og Europa. Dette bør foregå innen rammen av NATO, men samtidig gi
542 oss handlefrihet til å utvikle selvstendig kapasitet og utøve en selvstendig
543 sikkerhetspolitikk.

544 · At vi sammen med nære allierte øker vårt forsvarssamarbeid med Ukraina, både for å
545 styrke Ukrainas kamp mot Russland, og for å styrke egen forsvarsevne.

546 · At vi sammen med nære allierte videreutvikler industriell kapasitet for
547 forsvarsmateriell, forsvarsteknologi og kritisk infrastruktur og sivil teknologi.

548 · At vi gjør oss uavhengig av teknologi hvor teknologien eller leverandøren kan
549 underlegges statlig kontroll og benyttes til etterretning, sabotasje eller utpressing. Dette

550 gjelder overvåkningsutstyr, kommunikasjonsteknologi, og autonome hjelpemidler
551 (husholdningsmaskiner, kjøretøy, osv), men også mykere ting som software og sosiale
552 medier.

553 · At vi utvikler politikk som sikrer lokal autonomi og nasjonal / regional kontroll over
554 kritisk infrastruktur som nettverksteknologi, våpenteknologi, overvåkningsteknologi,
555 kommunikasjonssystemer.

556 · Begrense import av sivilt materiell som understøtter militær industriutvikling i
557 potensielt fiendtlige stater. Dette gjelder særlig droneteknologi, termisk optikk og
558 overvåkningsteknologi, hvor rimelige masseproduserte dingser særlig fra Kina flommer
559 inn i postmottakene her til lands og sponser industriutviklingen i opprinnelseslandet.

560 · At Norge med full kraft bidrar til at Russland går på et endelig militært nederlag i sitt
561 forsøk på å okkupere Ukraina.

562 **19. Statlig kompensasjon til vertskommuner med store** 563 **verneområder.**

564 - Innsendt av Snåsa, Lierne, Tydal, Åfjord, Rørvik, Selbu, og Steinkjer Senterparti
565 Store arealer i Norsk natur er underlagt vern. Gjennom Naturavtalen er Norge
566 internasjonalt forpliktet til å nå fastsatte vernemål. Dette er et nasjonalt ansvar som i
567 dag hovedsakelig hviler på Norske utmarkskommuners skuldre.

568 Vern er investering i fremtidig naturkapital og klimagevinst, men legger også
569 begrensninger på bruk og utviklingsmuligheter for lokalt næringsliv, ferdsel og tiltak
570 som tidligere var mulig. Verneområder kan øke attraktivitet for turisme og
571 naturopplevelser, men er pr i dag ikke i nærheten av å kompensere for vernets
572 begrensning i kommersiell aktivitet eller attraktivitet for bosetting.

573 SP vil utarbeide og foreslå en statlig ordning med økonomisk kompensasjon til
574 kommuner som er vertskap for store verneområder.

575 Ordningen kan eksempelvis innrettes i form av eiendomsskatt til vertskommuner for
576 verneområdene, og som kan beregnes ut fra den enkelte kommunes prosentvise

577 verneareal eller pr km². En slik ordning kan også kobles til naturavtalens 30%- mål,
578 med tilleggskompensasjon til tiltak for å nå målet, og som en premiering hvis målet nås.

579 **20. Styrking av virkemidler for økt mulighet for boligbygging i** 580 **distriktene**

581 - Innsendt av Snåsa og Selbu Senterparti

582 Vi trenger sterkere virkemidler for å få fart på boligbygging i norske distriktskommuner.
583 Med omfattende utredning- og reguleringskrav i forkant av bygging og rigide tek-krav for
584 bygg er det svært krevende å regne hjem økonomi i utbyggingsprosjekter. Kostnaden på
585 et ferdig bygg er langt høyere enn markedspris på utleie eller salg i de fleste
586 distriktskommuner i Norge. Skal vi få dekt boligbehovet i slike områder må vi få opp
587 tilskuddsordning for risikoavlastning, mer smidig regelverk og styrket lokal styring.

588 SP vil utarbeide og foreslå en tilskuddsordning for økt mulighetsrom for boligbygging og
589 vekst i norske distriktskommuner. Sp vil også foreslå forenkling av prosesser før
590 utbygging og mer smidige tek-regler.

591 **21. Ny motorferdsellov**

592 - Innsendt av Lierne Senterparti

593 Kommunene Holtålen, Lierne, Namsskogan, Røyrvik, Selbu, Snåsa, Tydal, Midtre
594 Gauldal og Åfjord kommuner har i 2024 utarbeidet et felles høringssvar til Klima- og
595 Miljødepartementet til NOU 2024:10- Ny motorferdsellov.

596 I disse kommunene med flere, har naturressursene gjennom tidene hatt en betydelig
597 betydning for innbyggere når det gjelder landbruk og beitenæringer, for jakt, fiske og
598 sanking og ikke minst for rekreasjon. Disse områdene er forvaltet og brukt på en slik
599 måte at de i dag blir definert som uberørt natur, selv også i nyere tid med dagens
600 forvaltning av motorferdsel.

601 Motorferdsellovutvalgets mandat for ny motorferdsellov, var å styrke lokalt selvstyre og
602 redusere byråkrati, og revidere et lovverk som på mange måter fungerer
603 tilfredsstillende. Skal vi få styrket lokalt selvstyre er det avgjørende at lovverket er

604 romslig nok til å kunne opprettholde etablert praksis. Alle kommuner står uansett fritt til
605 å stramme inn i egne retningslinjer, og ut fra lokale hensyn.

606 Omforent mener kommunene at utvalget har gått utover sitt mandat når de foreslår et
607 helt nytt lovverk som skal innlemmes i plan- og bygningsloven, og med et krav om at
608 motorferdselloven skal innlemmes i kommuneplanens arealdel. Kommunene er sterkt
609 kritiske til denne endringen i lovverket, og mener at fastsettelse gjennom forskrift tjener
610 kommunene, formålet og forvaltningen av lovverket godt og bedre enn forslaget.
611 Kommunen mener at motorferdsellovutvalget for enkelte paragrafer har bommet i
612 forhold til mandatet, ved at foreslåtte lovtekst vil medføre økt byråkrati og redusert
613 lokalt selvstyre. Samtidig er det viktig å påpeke at flere av grepene er positive. Det er
614 positivt å samle alle bestemmelsene i loven, hvor hvert enkelt tema er behandlet i en
615 unik paragraf. Det reduserer risikoen for misforståelser som absolutt er reell i gjeldende
616 regelverk, med flere «overlappende» og like paragrafnummeringer.

617 Som forvaltere har kommunene stor respekt for våre naturressurser, og gjennom tiår
618 har kommunene etablert en bærekraftig praksis med forvaltning av motorferdsel.
619 Denne praksisen er forankret i bred lokalkunnskap og erfaring, en balanse mellom
620 miljø, natur og folket som bor her. For våre kommuner er bruk av utmarka essensiell
621 både for næringer og våre innbyggere. Dette er grunnlaget for at mange blir boende eller
622 bosetter seg her, og en svært viktig motkraft til sentralisering. Det er også i vår interesse
623 å videreføre bærekraftig forvaltning da det genererer betydelig besøk, økt handel og
624 styrking av lokalt næringsliv.

625 Forslaget som er lagt fram vil stramme til grepet, svekke vårt selvstyre, redusere vårt
626 handlingsrom og vil bety økt ressursbruk. Forslaget vil svekke vår attraktivitet for
627 bosetting, det kan vi ikke akseptere!

628

629 Trøndelag Senterparti vil:

630 · Jobbe for at mandatet innfris med å åpne for lokal bestemmelse på følgende punkter:
631 o Krav om at områder for motorferdsel i utmark skal inngå i kommunens arealplan må
632 ikke under noen omstendighet lovfestes. Det vil bety ressurskrevende merarbeid, økt

633 byråkrati og ytterligere press på lokalt selvstyre. Det kan vi ikke akseptere, og er heller
634 ikke i tråd med utvalgets mandat.

635 o Lowerket må ha en ordlyd som likebehandle alle innbyggere i alle fylker, men med
636 åpning for lokalt selvstyre og lokale tilpasninger.

637 o Gjeldende regelverk for transport til egen hytte videreføres, og med åpning for å
638 lokalt kunne bestemme varighet på løyver og antall turer til egen hytte. Dette må
639 også gjelde ved flere eiere og familiemedlemmer.

640 o Transport med privat snøscooter til leid hytte må kunne likestilles med transport til
641 privat/egen hytte. Leid transport genererer doubling av antall turer pr oppdrag.

642 o Lovlige godkjente snøskuterløyper/rekreasjonsløyper videreføres uten nye
643 utredninger og godkjenningsprosesser. Det må også gis muligheter til å opprette
644 rekreasjonsløyper til bestemte formål.

645 o Etablerte transportleier til selveierhytter og til utleiehytter må kunne videreføres uten
646 å innlemmes i arealplan.

647 o Det må være åpning for både leiekjøring og kjøring med privat snøskuter

648 o Lowerket må åpne for lokal effektivisering av saksbehandling, eksempelvis
649 håndtering/tilsyn med kjørebøker og saksbehandling

650 o Åpning for preparering av skiløyper og skibakker

651 o Åpning for kjøring på ubrøytet veg

652 o Åpning for bruk av motorbåt på innsjøer mindre enn 2 kvadratkilometer

653 o Transport på snødekt mark i forbindelse med godkjent byggearbeid

654 o Transport av mennesker med nedsatt funksjonsevne

655 o Transport i næringsøyemed og uttak av ved fra egen skog

656 o Åpning for å avsette begrenset areal til førerkortopplæring og frikjøring.

657 o Det må åpnes for tilførselsløyper til naust- og hyttefelt.

658 **22. Framtidstro, selvsikkerhet og et fornyet sentrum med** 659 **Senterpartiet i spissen!**

660 - Innsendt av Melhus Senterparti

661 Senterpartiet i Trøndelag mener Senterpartiet skal gå videre etter forrige valg med
662 fornyet framtidstro, politisk selvsikkerhet og tydelige ambisjoner for Norge. Vi skal være
663 et reelt sentrumsparti som tar ansvar for helheten i samfunnsutviklingen, samler folk
664 der andre splitter, og viser at nasjonal kontroll, folkestyre og utvikling er forutsetninger
665 for en trygg og optimistisk framtid.

666 Senterpartiet skal være tydelige på hva vi er imot når fellesskapets interesser settes til
667 side, når naturen presses unødig, eller når makt samles for langt unna folk. Samtidig
668 skal dette aldri overskygge det viktigste for oss: hva vi vil bygge, utvikle og få til.
669 Senterpartiet skal være et realitetsorientert parti med framtidsvilje, løsninger og
670 gjennomføringsevne.

671 Senterpartiet har allerede mye god vedtatt politikk som peker framover. Nå skal vi i
672 større grad løfte den fram og bruke den aktivt til å vise hvordan Norge kan møte framtida
673 med håp, trygghet og handlekraft. Dette innebærer blant annet å:

674 føre en offensiv og langsiktig kraftpolitikk under nasjonal kontroll, der vannkraften
675 fortsatt er ryggraden, men der også med kjernekraft som et reelt alternativ på
676 fellesskapets premisser for å sikre stabil kraft, mindre naturkonflikter og nye muligheter
677 for verdiskaping

678 stille tydelige og rettferdige krav til kraftkrevende etableringer, som datasentre, slik at
679 de tar ansvar for eget forbruk og bidrar til stabile strømpriser, lokal verdiskaping og
680 bedre balanse i kraftsystemet bygge opp sterke nasjonale forsyningslinjer for kritiske
681 innsatsfaktorer som energi, strategiske mineraler og sprengstoff, slik at Norge står
682 tryggere, mer selvstendig og bedre rustet for framtida

683 ta initiativ til et ambisiøst nordisk samarbeid om digital infrastruktur, data og kunstig
684 intelligens, som gir demokratisk kontroll, datasuverenitet og nye framtidsretta
685 arbeidsplasser i hele landet

686 prioritere helhetlig og ansvarlig utbygging av samferdsel og annen nasjonal infrastruktur
687 som binder landet sammen, styrker regionene og gjør hverdagen tryggere og mer
688 forutsigbar

689 føre en familiepolitikk som gir reell trygghet og nye muligheter for familier som ønsker
690 flere barn, og som bidrar til levende lokalsamfunn, framtidig verdiskaping og tro på
691 framtida

692 styrke beredskap og forsvar gjennom tydelige rammer, tillit og ansvar, slik at Norge har
693 handlekraft når det virkelig gjelder

694 være en konstruktiv brobygger mellom polariserte fløyer i det politiske landskapet, ikke
695 bare i direkte forhandlinger bak lukkede dører med andre partier, men også i måten vi
696 uttrykker oss om våre politiske konkurrenter i det offentlige

697 Begrunnelse

698 Senterpartiet har alltid vært et framtidsretta folkeparti med dype røtter i hele landet. Vi
699 har bygd Norge nedenfra, med tro på folk, lokalsamfunn og fellesskapets evne til å løse
700 store oppgaver sammen. Denne tradisjonen er minst like relevant i dag.

701 Norge står foran store omstillinger, men også store muligheter. Vi har naturressurser,
702 kompetanse, teknologi og sterke fellesskap som gir oss et unikt utgangspunkt.

703 Utfordringene vi møter krever ikke mindre politikk, men bedre politikk. Denne politikken
704 har vi allerede, men vi må bli bedre på å løfte den fram.

705 Senterpartiet har allerede vedtatt mange av løsningene som trengs for å sikre trygg
706 kraft, sterkere beredskap, ny verdiskaping, levende lokalsamfunn og en bærekraftig
707 befolkningsutvikling. Nå må vi bli flinkere til å vise sammenhengen i dette arbeidet og
708 formidle det som det er: et framtidsprosjekt for hele Norge.

709 Når vi snakker om energi, digitalisering, infrastruktur, forsyningssikkerhet, forsvar og
710 familiepolitikk, snakker vi egentlig om det samme. Vi snakker om hvordan Norge skal

711 lykkes i en ny tid. Dette er politikk som tar utvikling på alvor, som kombinerer trygg
712 styring med vilje til fornyelse, og som gir folk grunn til å tro på framtida.

713 Senterpartiet skal møte framtida med optimisme og realisme i samme hånd. Vi skal
714 være åpne for nye løsninger der de gir bedre svar, samtidig som vi står fast på
715 fellesskapets interesser og langsiktig ansvar. Det er slik vi skaper utvikling som varer.

716 Som sentrumparti har Senterpartiet et særlig ansvar for å samle og bygge samarbeid. I
717 en tid med økende polarisering skal vi vise at det finnes en annen vei. En vei som
718 handler om løsninger, tillit og vilje til å få ting gjort.

719 Ved å samle politikken vi allerede har vedtatt, og løfte fram visjonene som ligger i den,
720 kan Senterpartiet igjen framstå som et tydelig, optimistisk og handlekraftig folkeparti
721 med blikket rettet framover og tro på at Norge fortsatt har sin beste tid foran seg.

722 **23. Kraftansvar og nasjonal kontroll ved etablering av**

723 **kjernekraft**

724 - Innsendt av Melhus Senterparti

725 Trøndelag Senterparti mener at kjernekraft må kunne inngå som en del av Norges
726 langsiktige kraftsystem, under statlig styring og nasjonal kontroll.

727 Trøndelag Senterparti vil ha

728 Kjernekraft som langsiktig og reelt alternativ Kjernekraft skal kunne inngå som del av
729 Norges langsiktige kraftsystem under statlig eller kommunal styring og nasjonal
730 kontroll, med bruk av virkemidler som hjemfallsrett, tydelig statlig ansvar for sikkerhet
731 og beredskap, og forsvarlig, langsiktig løsning for radioaktivt avfall.

732 Reell behandling i energipolitikken Senterpartiet må arbeide for at kjernekraft ikke
733 utelukkes på forhånd, men vurderes som et reelt alternativ på linje med andre
734 utslippsfrie kraftkilder, i tråd med prinsippene om folkestyre, langsiktighet, naturhensyn
735 og ansvarlig ressursforvaltning.

736 Kraftansvar ved datasentre Konesjon til etablering av datasentre skal forutsette
737 etablering av utslippsfri og fast eller regulerbar kraftproduksjon som minimum dekker

738 datasenterets eget kraftforbruk. Denne kraftproduksjonen skal knyttes direkte til
739 konsesjonen.

740 Utnyttelse av overskuddsenergi Eventuell overskuddsenergi, i form av varme eller
741 strøm, fra slik produksjon skal kunne selges til markedspris i det norske kraftsystemet
742 eller tilbys direkte til lokal industri.

743 Hjemfallsrett ved opphør Dersom datasenterkonsesjonen utløper eller faller bort, skal
744 hjemfallsrett gjelde for den tilknyttede kraftressursen.

745 Nasjonale rammer og lokalt hensyn Regjeringen bes utarbeide nasjonale kriterier for
746 konsesjonsbehandling som ivaretar lokal medvirkning, naturhensyn og forutsigbar
747 nettilknytning, slik at kraftkrevende etableringer ikke fortrenger annen verdiskaping eller
748 unødig presser strømprisene for husholdninger og næringsliv.

749 Begrunnelse

750 Norge står overfor et betydelig og langsiktig behov for mer kraft. Rundt 150 TWh fossil
751 energibruk må over tid erstattes, samtidig som framtidig verdiskaping, bosetting og
752 velferd krever stabil og forutsigbar energitilgang.

753 Senterpartiets energipolitikk bygger på at kritiske naturressurser skal forvaltes av
754 fellesskapet, med nasjonal kontroll, langsiktighet og respekt for folkestyret. Eventuell
755 utbygging av kjernekraft må derfor skje på fellesskapets premisser, med hjemfallsrett,
756 tydelig statlig ansvar for sikkerhet og beredskap, og forsvarlig håndtering av radioaktivt
757 avfall.

758 Kjernekraft som løsning på “Datasenterproblemet”

759 Datasentre er blant de mest kraftkrevende etableringene og legger økende press på en
760 knapp fellesressurs. Uten klare krav risikerer vi at slike etableringer fortrenger annen
761 verdiskaping og bidrar til høyere strømpriser.

762 Krav om at datasentre etablerer egen, fast og utslippsfri kraftproduksjon som dekker
763 eget forbruk, gir bedre balanse i kraftsystemet, reduserer behovet for nye naturinngrep
764 og sikrer forutsigbarhet for husholdninger og næringsliv. Eventuell overskuddsenergi,
765 som varme og strøm, bør kunne utnyttes til lokal verdiskaping. Flere skyleverandører

766 har i dag prosjekter i gang for å etablere kjernekraft i sammenheng med etablering av
767 datasentre og har derfor allerede demonstrert betalingsvilje for dette.

768 Vannkraften vil fortsatt være ryggraden i kraftsystemet, men kan ikke alene dekke
769 framtidig behov uten økte naturkonflikter. Kjernekraft er en utslippsfri og stabil
770 kraftform med begrenset arealbruk og lav risiko, og bør derfor vurderes som et reelt og
771 langsiktig alternativ i norsk energipolitikk.

772 Hvorfor dette er god Senterparti-politikk

773 Langsiktig kraftpolitikk som følger generasjonsperspektivet og odelstankegangen om å
774 gi det nasjonale “bruket” videre i bedre stand til neste generasjon

775 Legger til rette for økt nasjonal kontroll med krafta over tid

776 Unngår opprivende arealkonflikter som bryter opp samholdet i små lokalsamfunn

777 Kraftansvar der forbruket oppstår

778 Effektiv bruk av overskuddskraft til fellesskapets beste

779 Hjemfallsrett og nasjonal kontroll

780 Styrker lokal industri og verdiskaping

781 Forutsigbarhet for lokalsamfunn og kraftsystem

782 **24. «Plakaten på veggen» gjelder fortsatt**

783 - Innsendt av Melhus Senterparti

784 Vedtakstekst

785 Senterpartiet i Trøndelag understreker at “Direktiver for militære befalingsmenn og
786 militære sjefer ved væpnet angrep på Norge”, også kjent som «Plakaten på veggen»,
787 fortsatt gjelder for norske militære befalingsmenn og sjefer.

788 Direktivene gir befalingsmenn trygghet til å ta initiativ under et væpnet angrep, uten
789 frykt for urettferdig skyldpåleggelse eller å bli gjort til syndebukk i ettertid. Dette er
790 avgjørende for nasjonal styrke, handlekraft og beredskap.

791 Senterpartiet i Trøndelag ber regjeringen og Forsvaret om å tydelig bekrefte at
792 intensjonen i direktivet fortsatt gjelder, slik at norske befal og offiserer har nødvendig
793 trygghet til å handle raskt og ansvarlig når det virkelig gjelder.

794 Begrunnelse og argumentasjon

795 Senterpartiet står for nasjonal kontroll og ansvarlig styring av forsvarsressursene.

796 Soldaters handlefrihet i kritiske situasjoner må ikke undergraves.

797 Direktivet gir trygghet for at militære kan ta initiativ uten frykt for urettferdig etterspill.

798 Historiske erfaringer, som Birger Eriksens innsats under andre verdenskrig, viser hvor
799 viktig dette er.

800 Moderne konflikter, som invasjonen av Ukraina, illustrerer at lokalt initiativ ofte avgjør
801 forsvarsevne.

802 En tydelig bekreftelse fra regjering og Forsvaret styrker nasjonal beredskap og
803 forsvarsevne, i tråd med Senterpartiets prinsipper om ansvar, fellesskap og langsiktig
804 sikkerhet.

805 **25. Sikre nasjonale forsyningslinjer for kritiske innsatsfaktorer**

806 - Innsendt av Melhus Senterparti

807 Vedtakstekst

808 Trøndelag Senterparti ber regjeringen sørge for at Norge tar større ansvar for å utvikle og
809 sikre nasjonale forsyningslinjer for innsatsfaktorer som er avgjørende for
810 samfunnssikkerhet, industri og forsvar. Dette innebærer å legge til rette for ansvarlig
811 produksjon og verdikjedeutvikling i Norge, der beredskapsmessige og
812 sikkerhetspolitiske hensyn veies helhetlig opp mot miljø- og naturinteresser.

813 Trøndelag Senterparti vil:

814 Sikre framgangen i utvikling av nasjonale verdikjeder for sjeldne jordartsmetaller,
815 herunder at forekomster som Fensfeltet i Telemark utnyttes på en måte som ivaretar
816 både nasjonale interesser og miljøhensyn på en balansert måte.

817 Sikre at etablering av nasjonal produksjon og forsyning av sprengstoff og andre
818 innsatsfaktorer som er kritiske for beredskap og forsvar, og at forsvars- og
819 beredskapshensyn vektes tilstrekkelig høyt der dette reiser krevende areal- og
820 naturspørsmål

821 styrking av Norges rolle som en forutsigbar og selvstendig forsvarspartner og
822 premissleverandør for samarbeidspartnere i Europa og i verden for øvrig.

823 Begrunnelse og argumentasjon

824 Norge står i en tid der trygg tilgang på viktige innsatsfaktorer ikke lenger kan tas for gitt.
825 Internasjonale konflikter, økende stormaktsrivalisering og mer uforutsigbare
826 handelsmønstre har gjort det tydelig hvor sårbare både Europa og Norge er når
827 produksjon og leveranser er konsentrert i få land.

828 Senterpartiet har lenge vært tydelig på at nasjonal kontroll over viktige ressurser og
829 verdikjeder er en forutsetning for både beredskap, verdiskaping og levende
830 lokalsamfunn. Det gjelder ikke bare mat og energi, men også råvarer og innsatsfaktorer
831 som er helt nødvendige for moderne teknologi, industri og forsvar.

832 Sjeldne jordartsmetaller er et godt eksempel. Disse materialene inngår i alt fra
833 kommunikasjonssystemer og fornybar energi til militært utstyr. I dag er Europa i stor
834 grad avhengig av import fra land som ikke deler våre sikkerhetspolitiske interesser.
835 Dette gjør oss sårbare. Fensfeltet i Telemark representerer derfor en strategisk mulighet
836 for Norge. En ansvarlig utnyttelse av disse ressursene kan gi oss større selvstendighet,
837 bidra til europeisk sikkerhet og samtidig skape verdier og arbeidsplasser i distriktene.

838 Det samme gjelder produksjon og forsyning av sprengstoff og andre kritiske
839 innsatsfaktorer. Dette er helt nødvendig for både sivil infrastruktur, beredskap og
840 forsvar, men møter ofte lokal motstand fordi det berører natur, friluftsområder og
841 arealbruk. Slike konflikter er reelle og må tas på alvor. Samtidig kan vi ikke overlate
842 avgjørelser av stor nasjonal betydning til tilfeldige og fragmenterte prosesser. Her
843 trengs tydelig nasjonal styring og politiske prioriteringer.

844 Senterpartiet mener at miljøhensyn, naturvern og lokal medvirkning skal stå sterkt.
845 Samtidig må vi erkjenne at Norge har et ansvar for egen sikkerhet og for å bidra til

846 stabilitet i Europa. I en urolig tid må vi tørre å gjøre helhetlige vurderinger der både
847 natur, lokalsamfunn, arbeidsplasser og beredskap inngår.

848 Ved å bygge opp nasjonale forsyningslinjer for kritiske innsatsfaktorer styrker vi Norges
849 evne til å stå på egne bein, samtidig som vi bidrar som en stabil og pålitelig
850 samarbeidspartner for våre europeiske naboer. Dette styrker verdier som nasjonal
851 kontroll, desentralisert verdiskaping og ansvar for fellesskapets trygghet.

852 **26. Ja til helhetlig og ansvarlig E6-utbygging nordøst og sør for** 853 **Trondheim**

854 - Innsendt av Melhus Senterparti

855 Vedtakstekst:

856 Trøndelag Senterparti mener at staten må sikre at Nye Veier AS styres i tråd med
857 politiske mål om regional balanse, effektiv ressursbruk og forutsigbar framdrift.

858 Prioriteringene må ta utgangspunkt i hverdagen til folk som bor og ferdes langs dagens
859 veger, og i prosjektenes modenhet og samfunnsnytte.

860 Trøndelag Senterparti mener derfor at:

861 Helhetlig og sammenhengende utbygging av E6 nordøst og sør for Trondheim må
862 prioriteres når prosjektene er planavklarte og klare for gjennomføring.

863 Vegprosjekter med ferdige reguleringsplaner og vedtatt bompengeproposisjon skal gis
864 høyere prioritet enn mindre modne prosjekter.

865 Stor og langvarig belastning for innbyggerne, som ulykkesrisiko, køer, omkjøringer og
866 høy bompengebelastning, skal veie tungt i prioriteringene.

867 Når lokalsamfunn, kommune, fylke og stat har brukt store ressurser gjennom
868 omfattende planarbeid har staten et ansvar for å levere uten unødige utsettelse.

869 Nye Veier AS må rapportere åpent og etterprøvbart om hvordan innbyggerbelastning
870 vektlegges i prioriteringene.

871 Trøndelag Senterparti vil sikre at folk som lever med store belastninger i hverdagen blir
872 hørt, og at vegprosjekter som er modne, nødvendige og sterkt etterspurte, blir
873 gjennomført på en forutsigbar og ansvarlig måte.

874 Begrunnelse og argumentasjon:

875 Senterpartiet bygger sin samferdselspolitikk på prinsippene om desentralisering,
876 helhetlig planlegging og ansvarlig forvaltning av fellesskapets ressurser. Infrastruktur
877 skal bidra til levende lokalsamfunn, trygg ferdsel og verdiskaping i hele landet.

878 For å lykkes med dette må staten prioritere prosjekter som er ferdig planlagt,
879 samfunnsnyttige og klare for gjennomføring.

880 E6 rundt Trondheim er en av landets viktigste transportårer og helt avgjørende for
881 Trøndelag som bo-, arbeids- og næringsregion. Likevel har utbyggingen både nordøst og
882 sør for Trondheim vært preget av manglende kontinuitet, stopp i fremdriften og økende
883 kostnader. Når ferdig planlagte prosjekter settes på vent, samtidig som mindre
884 gryteklare prosjekter andre steder prioriteres, svekkes både effektiviteten i utbyggingen
885 og tilliten til samferdselspolitikken.

886 Nordøst for Trondheim har forsinkelser og kostnadsøkninger ført til at nødvendige
887 forbedringer i trafiksikkerhet og kapasitet skyves ut i tid. Sør for Trondheim opplever
888 bilister i tillegg en betydelig økonomisk belastning gjennom bompenger, til tross for at
889 videre utbygging av E6 ikke gis prioritet.

890 Et grunnleggende prinsipp bør være at folk ikke skal påføres unødige økonomiske
891 byrder som følge av manglende statlig ansvar og dårlig samordning.

892 Senterpartiet mener at helhetlig utbygging rundt byregioner er avgjørende for å avlaste
893 lokalsamfunn, redusere gjennomgangstrafikk og sikre tryggere hverdagsreiser.

894 Når både E6 nordøst og sør for Trondheim er gryteklare, gir det bedre samfunnsøkonomi
895 å bygge sammenhengende enn å spre ressursene tynt utover på prosjekter som ikke er
896 ferdig planlagt.

897 Trøndelag Senterparti forventer derfor at staten tar et tydeligere politisk grep om
898 styringen av Nye Veier AS. Selskapet må brukes som et verktøy for å gjennomføre

899 vedtatt politikk, ikke som en aktør som forsinker eller fragmenterer nasjonale
900 hovedprosjekter.

901 Prioritering av sammenhengende E6-utbygging rundt Trondheim er i tråd med
902 Senterpartiets mål om rettferdig ressursfordeling, effektiv bruk av offentlige midler og
903 utvikling av hele landet.

904 **27. Vi trenger sterkere insentiv for å øke etablering av familier** 905 **med to barn eller flere**

906 - Innsendt av Melhus Senterparti

907 Vedtakstekst

908 Fylkesårsmøtet i Trøndelag Senterparti ønsker at Senterpartiet på nasjonalt nivå jobber
909 for å innføre en økonomisk engangsstønad på 2 G (to ganger folketrygdens grunnbeløp)
910 til hver forelder ved fødsel av barn nummer to. Stønaden skal være et målrettet insentiv
911 for familier som ønsker to barn eller flere, og bidra til økonomisk trygghet og mulighet
912 for å etablere et hjem med plass til flere barn.

913 Begrunnelse og argumentasjon

914 Senterpartiet har lenge vært en tydelig stemme for familier, trygg oppvekst og reell
915 valgfrihet i hverdagen. I den siste tiden har Maren Grøthe og Kjersti Toppe bidratt til å
916 løfte fram viktige forslag som styrker barnefamilienes økonomi og hverdag, noe som har
917 vært et viktig steg i retning en familiepolitikk som skaper større rom for vordende
918 foreldre til å etablere den familien de ønsker.

919 Samtidig er utfordringene vi står overfor store, og dagens utvikling i fødselstall og
920 befolkningssammensetning gir grunn til bekymring, særlig for distriktene og regioner
921 som Trøndelag. Mange unge ønsker seg barn, og mange ønsker seg mer enn ett. Likevel
922 utsetter eller avstår flere fra å få barn nummer to eller tre, ikke fordi de mangler vilje,
923 men på grunn av at økonomien oppleves som for trang og uforutsigbar og at
924 samfunnets forventninger tilsier at alt av utdanning, jobb og bolig må være på stell før
925 første barn.

926 Skal vi oppnå reell og merkbar effekt, må tiltakene ha mer kraft. Små justeringer monner
927 lite når familier skal ta store livsvalg. Et solid engangsbeløp ved fødsel av barn nummer
928 to, tilsvarende 2 G til hver forelder, vil være et tydelig signal om at samfunnet stiller opp
929 når familier tar ansvar for framtida. Dette er et tiltak som faktisk merkes i
930 husholdningsøkonomien.

931 For mange kan et slikt engangsbeløp utgjøre hele, eller deler av, den egenkapitalen som
932 trengs for å kjøpe en større eller mer egnet bolig. En bedre bosituasjon gir igjen rom for
933 at flere familier kan vurdere et tredje barn, dersom de ønsker det. På denne måten
934 kobles familiepolitikk, boligpolitikk og distriktsutvikling på en helhetlig og praktisk måte,
935 i tråd med Senterpartiets verdier.

936 Ved å kombinere den viktige familiepolitiske kursen som allerede er staket ut, med
937 kraftigere økonomiske virkemidler, kan vi gi flere familier mulighet til å realisere ønsket
938 om flere barn. Det vil bidra til solide lokalsamfunn, levende bygder og byer, og bidra til å
939 løse de demografiske utfordringene Norge står overfor

940 **28. Nordisk digitalt samarbeid for datasuverenitet og** 941 **verdiskaping i hele Norge**

942 - Innsendt av Melhus Senterparti

943 Vedtakstekst

944 Trøndelag Senterparti ønsker et initiativ til et forpliktende nordisk samarbeid om å
945 bygge en felles digital infrastruktur som styrker nordisk datasuverenitet og gir grunnlag
946 for nye næringer innen data, datadeling, komputering og kunstig intelligens.

947 Samarbeidet skal omfatte:

948 Etablering av en nordisk grunninfrastruktur for lagring, deling og behandling av data som
949 er uavhengig av stormakters teknologiske dominans.

950 Utvikling av felles styringsmodeller som sikrer at ingen enkeltstat kan få ensidig kontroll
951 over infrastruktur eller data.

952 Utbygging av en distribuert og desentralisert digital infrastruktur i hele Norden og i hele
953 Norge.

954 Felles satsing på næringsutvikling innen kunstig intelligens, dataindustri og digitalt
955 sikkerhetsarbeid.

956 Tett nordisk samarbeid om standarder, regelverk og cybersikkerhet for å styrke
957 fellesskapets robusthet og beredskap.

958 Begrunnelse og argumentasjon

959 Senterpartiet bygger sin politikk på nasjonal selvbestemmelse, beredskap,
960 maktspredning og levende lokalsamfunn over hele landet. I en tid der digitale tjenester
961 og kunstig intelligens blir grunnleggende for både sikkerhet, verdiskaping og offentlig
962 tjenesteyting, er det nødvendig å sikre reell kontroll over den digitale infrastrukturen
963 samfunnet er avhengig av.

964 I Senterpartiets stortingsvalgprogram tas det til orde for et samarbeid med partene i
965 arbeidslivet der “ambisjonen er at Norge skal bli et foregangsland innen digitalisering og
966 kunstig intelligens”. For at denne ambisjonen skal lykkes kreves det tilstrekkelig tyngde
967 til å kunne stå opp mot store internasjonale aktører.

968 Store deler av verdens digitale økosystem er i dag kontrollert av internasjonale
969 teknologigiganter og stormakter med egne geopolitiske interesser. Dette svekker
970 muligheten til å styre utviklingen i tråd med norske og nordiske verdier. Et nordisk
971 fellesskap av selvstendige stater, basert på likeverd og gjensidig respekt, er en naturlig
972 ramme for å utvikle en digital infrastruktur som er trygg, demokratisk og bærekraftig.

973 Samarbeid mellom de nordiske landene vil gi nødvendig kapasitet, kompetanse og
974 skala. Det vil også skape et robust styringssystem som gjør infrastrukturen mindre
975 sårbar for politiske skifter i enkeltland. Lange demokratiske tradisjoner, høy tillit og
976 felles samfunnsmodeller gjør Norden spesielt godt egnet for et slikt samarbeid.

977 En felles nordisk satsing vil samtidig legge grunnlaget for en ny digital næringsutvikling.
978 Data og kunstig intelligens er i ferd med å bli like viktige som energi og råvarer var for
979 tidligere industrirevolusjoner. Norden har naturgitte fortrinn som gjør regionen spesielt
980 godt egnet for digital industri, blant annet tilgang på ren energi, stabilt og kaldere klima
981 og høy digital kompetanse.

982 Digitale næringer er ikke stedbundne og kan etableres i hele landet. En desentralisert
983 digital infrastruktur vil kunne styrke små og mellomstore kommuner med nye næringer,
984 gi nye arbeidsplasser og bidra til å bygge robuste lokalsamfunn.

985 Et nordisk samarbeid om datadeling, komputering og kunstig intelligens vil også være
986 god beredskapspolitikk. Felles standarder, felles beskyttelsesmekanismer og felles
987 sikkerhetsarbeid vil gjøre regionen bedre rustet mot digitale trusler og mot press og
988 manipulering utenfra.

989 Et slikt initiativ vil styrke norsk og nordisk suverenitet, fremtidig verdiskaping og
990 samfunnssikkerhet, og det vil gi nye muligheter for næringsutvikling og arbeidsplasser i
991 hele landet.

992 **29. Inkluderende arbeidsliv og lav arbeidsledighet medfører et** 993 **høyere sykefravær**

994 - Innsendt av Vegard Tillerflaten

995 Regjeringen la før jul fram forslag til endringer i folketrygdloven og arbeidsmiljøloven om
996 medvirknings-, aktivitets- og tilretteleggingsplikt mv. ved sykefravær. Forslaget bygger
997 på utdaterte holdninger der dårlig arbeidsmoral, uvilje og manglende ansvarsfølelse
998 skal forklarer den sykemeldtes manglende medvirkning ved sykdom. Forslaget er et av
999 flere forsøk fra politisk hold for å få ned sykefraværet, i arbeidslinjas ånd.

1000 Premisset om at sykefraværet er for høyt i Norge kan ikke aksepteres. Statistikk viser at
1001 land med lavt sykefravær har høyere arbeidsledighet enn land med høyt sykefravær og
1002 motsatt. Fortellingen om at sykefraværet er ute av kontroll og stadig når nye høyder er
1003 rett og slett feil. Sykefraværet har vært stabilt de siste 50 årene, med svingninger opp og
1004 ned. Innstramminger som skyver risikoen og belastningen over på arbeidstaker er ikke
1005 akseptabelt. Kun gjennom styrket vern, reell tilrettelegging og tydeligere ansvar hos
1006 arbeidsgiver vil man kunne skape et godt, trygt og inkluderende arbeidsliv for alle.

1007 Sykefravær kan ikke ses i vakuum, det henger sammen med arbeidslivets strukturelle
1008 utfordringer. Lav bemanning, høyt arbeidstempo, mye alenearbeid og manglende

1009 tilrettelegging er alle belastninger som over tid bidrar til sykefraværet – ikke manglende
1010 vilje til å stå i arbeid.

1011 Selv med skjerpede krav i arbeidsmiljøloven til det psykososiale arbeidsmiljøet, er det
1012 stor forskjell mellom lovens intensjon og virkeligheten ute på mange arbeidsplasser.

1013 Arbeidsgivere mangler ofte både kompetanse og virkemidler til å etterleve kravene, og
1014 dette lar seg ikke løse gjennom økt kontroll og sanksjoner mot arbeidstakerne.

1015 Det stadige fokuset på at det er den sykemeldte som må endre adferd, og ikke på
1016 strukturelle utfordringer, må snus. Det må gjøres vanskeligere å bestride sykemeldinger
1017 og det må på plass inntektssikring ved bestridelser.

1018 Trøndelag Senterparti vil:

1019 · at strengere sanksjoner rettet mot arbeidstakere ikke må innføres

1020 · at lav bemanning, høyt arbeidspress, omfattende alenearbeid særlig i kvinne­dominert
1021 sektorer, anerkjennes og adresseres

1022 · at ledere må gjennomføre opplæring i å forebygge helseskader, spesielt innen
1023 psykososialt arbeidsmiljø

1024 · at lovendringer må bidra til inkludering og trygghet, ikke økt press på syke
1025 arbeidstakere

1026 · det blir et større rom og aksept for sykdom og helseutfordringer

1027 **30. Tariffkrav i offentlige anbud i et organisert arbeidsliv i**

1028 **Trøndelag**

1029 - Innsendt av Vegard Tillerflaten

1030 Trøndelag Senterparti støtter oppunder å ha et velorganisert arbeidsliv, både for
1031 arbeidsgivere og arbeidstakere.

1032 EØS-avtalen setter ikke en begrensning for å stille krav om tariffavtaler i offentlige
1033 anbud, og det er et viktig ledd å sette dette som et krav for å få et enda bedre organisert
1034 og seriøst arbeidsliv i Trøndelag.

1035 Dette er godt forankret i fylkestingprogram og sentrale partiprogram.

1036 19.desember 2019 ble det sendt et spørsmål til daværende Arbeids- og sosialminister

1037 Anniken Hauglie, fra Per Olaf Lundteigen. Svaret er langt, men tydelig.

1038 Arbeidsminister Anniken Hauglie har nå klargjort at oppdragsgivere kan stille krav om

1039 tariffavtale uten å bryte med EØS-regelverket. Man kan trygt kreve at lønns- og

1040 arbeidsvilkår følger gjeldende tariffavtale uten å risikere bøter eller søksmål fra EØS.

1041 Dette er en viktig avklaring som burde gi politikere tryggheten til å stille slike krav og

1042 bekjempe sosial dumping effektivt.

1043 Svaret fra daværende minister Hauglie viser at det ikke er noe i veien for å stille krav om

1044 tariffavtale i offentlige anbud. (Skriftlig spørsmål - stortinget.no)

1045 I et velorganisert arbeidsliv er et også viktig å samarbeide mellom alle parter.

1046 Byggebransjens urupatrulje som er et spleiselag mellom både arbeidsgiversiden og

1047 arbeidstakersiden viser at dette fungerer godt.

1048 Tidligere Skattejurist Bjørn Weider-Krog har regnet ut at i perioden 2024-september

1049 2025, så har kriminelle aktører et anslag på omsetning på 1 070 643 00. Penger som

1050 skal gå til fellesskapet.

1051 Trøndelag Senterparti vil:

1052 - Utfordre EØS-avtalen ved å stille krav om tariffavtale i offentlige anbudskontrakter

1053 - Jobbe for at i budsjettforhandlingene for 2027 i Trøndelag å setter av midler til LO-

1054 koordinator

1055 - Arbeide for å få en samarbeidsavtale mellom Trøndelags Fylkeskommune og

1056 Byggebransjens uropatrulje, som de har i Trondheim kommune

1057 **31. FV30 – med integrert finansieringsdel**

1058 - Innsendt av Midtre Gauldal, Holtålen og Røros Senterparti

1059 FV 30 er en av mange rasutsatte strekninger i fylket vårt, som samtidig har et betydelig

1060 trafikknivå og dårlig veistandard.

1061 Denne veien er hovedferdselsåre for trafikk fra fylkesgrensa mot Innlandet og til
1062 Trondheim.

1063 FV 30 er ytterligere aktualisert som beredskapsvei etter at Sverige ble medlem av NATO,
1064 da

1065 den er eneste vei sør for E14 som krysser grensen i Trøndelag.

1066 Forbedring av veistandarden er av største viktighet for å beholde og utvikle næringslivet
1067 i vår

1068 region. Det bør her søkes å finne en finansieringsmodell som ikke belaster brukerne i
1069 like stor

1070 grad som dagens bompengemodeller tilsier.

1071 En oppgradering av FV30 gir følgende effekter:

1072 1. Forbedret trafiksikkerhet for bilister og myke trafikanter

1073 2. Bedre infrastruktur – en oppgradert vei er mer tilpasset dagens kjøretøy, gir effektiv
1074 transport, og sikrer redundans ved stengt RV 3 og E6, samt styrker beredskapen i
1075 militær sammenheng

1076 3. Reduserte vedlikeholdskostnader – regelmessig oppgradering kan redusere
1077 framtidige

1078 kostnader

1079 4. Økonomiske gevinster – en oppgradert vei stimulerer utviklingen i nærings- og
1080 reiseliv og bedrer livskvaliteten for fastboende og fritidsbeboere

1081 5. Miljøeffekter – bedre vei kan redusere drivstofforbruk og utslipp

1082 Finansiering av veistrekninger i sentralsone 5 og 6

1083 I Trøndelag finner vi mange veistrekninger som har behov for oppgradering av hensyn til
1084 utviklingen i hele fylket. Flere av disse ligger i sentralsone 5 og 6 og har relativt lav ÅDT.

1085 Med dagens finansieringsmodeller, der bompenger utgjør en betydelig del av
1086 finansieringen,
1087 medfører dette i praksis en uforholdsmessig høy kostnad for brukerne.
1088 Dette rammer distriktene spesielt hardt. Når trafikkgrunnlaget er lavt, må få brukere
1089 dekke
1090 store investeringer, noe som gir bompengesatser som er langt høyere enn i mer
1091 tettbygde
1092 områder. Dette svekker mobilitet, næringslivets konkurransekraft og muligheten for
1093 bosetting
1094 og vekst.
1095 Samtidig har flere av disse veiene – som FV30 – en funksjon som langt overstiger lokal
1096 bruk.
1097 De er viktige beredskapsveier, omkjøringsveier og strategiske forbindelser for både sivil
1098 og
1099 militær transport. Når veien har nasjonal betydning, bør finansieringen også være
1100 nasjonal.
1101 Vi mener derfor at veier i sentralsone 5 og 6 må finansieres gjennom alternative
1102 modeller der staten tar kostnaden. Bompenger er ikke et egnet virkemiddel i distriktene,
1103 og det må utvikles en finansieringsordning som sikrer oppgradering av viktige
1104 fylkesveier uten at innbyggere og næringsliv påføres ekstra kostnader.
1105 Dette kan innebære:
1106 ☐ En egen distriktsramme for veier med lav ÅDT
1107 ☐ Finansiering gjennom beredskapsmidler der veien har strategisk betydning

1108 **32. Bedre finansiering av bolig for barnefamilier**

1109 - Innsendt av Holtålen Senterparti

1110 Sp v Maren Grøthe har tatt til orde for at flere bør få barn tidligere. Dagens

1111 boligfinansieringsregelverk er et hinder for at noen tør å få barn før de har fått kjøp sin

1112 første

1113 bolig.

1114 Norge står i en situasjon der fødselstallene faller, unge etablerer seg senere, og stadig

1115 flere

1116 barnefamilier opplever at de ikke får innvilget boliglån gjennom ordinære

1117 bankforbindelser.

1118 Strengere utlånsforskrifter, høye boligpriser og økte levekostnader gjør det vanskelig for

1119 familier med flere barn å etablere seg i egen bolig, selv når de har stabil inntekt og god

1120 betalingsevne over tid. Dette gjelder spesielt der de velger å få barn før kjøp av bolig.

1121 Samtidig vet vi at trygge og forutsigbare boforhold er en av de viktigste faktorene for at

1122 familier velger å få barn og bli boende i lokalsamfunn over tid. Dette gjelder særlig i

1123 distriktene, der tilgang på egnede boliger og mulighet for eierskap er avgjørende for

1124 rekruttering, bosetting og samfunnsutvikling.

1125 For å sikre at flere familier kan etablere seg tidlig i livet, og for å legge til rette for at flere

1126 tør

1127 å få flere barn, må staten ta et større ansvar for boligfinansiering for barnefamilier.

1128 Behovet for en ny finansieringsordning

1129 Mange familier med tre eller flere barn faller utenfor ordinære banklån da kostnaden

1130 som blir

1131 lagt til grunn blir for høye i forhold til inntekt slik at de kommer ut med dårlig likviditet.

1132 Dette

1133 gjør at flere barnefamilier ikke har mulighet til å kjøpe seg bolig. Dette skaper en

1134 urettferdig

- 1135 situasjon der de som samfunnet ønsker flest av — barnefamiliene — møter de største
- 1136 barrierene. Med små grep så kan vi få flere barnefamilier ut i boligmarkedet.
- 1137 Husbanken har allerede virkemidler som kan gjøre en stor forskjell:
- 1138 ☐ Lengre nedbetalingstid, som gjør at utgiftene pr måned blir lavere som gjør at de
- 1139 kan betjene lånet
- 1140 ☐ Lavere og mer forutsigbare renter
- 1141 ☐ Mulighet for startlån og toppfinansiering
- 1142 ☐ Sosial profil som vurderer helhetlig betalingsevne.
- 1143 ☐
- 1144 ☐ Forslag til vedtak
- 1145 Senterpartiet mener at Norge må etablere en egen finansieringsordning gjennom
- 1146 Husbanken for familier med tre eller flere barn som ikke får lån gjennom ordinære
- 1147 banker. Ordningen skal sikre at barnefamilier får mulighet til å kjøpe bolig med
- 1148 gunstige vilkår, lengre nedbetalingstid og lavere månedlige kostnader.
- 1149 Målet er å gjøre det enklere for familier å etablere seg tidlig i livet, styrke bosettingen i
- 1150 hele landet og bidra til å snu den negative utviklingen i fødselstallene.
- 1151 Senterpartiet ber regjeringen utvide Husbankens mandat og finansieringsrammer slik
- 1152 at flere barnefamilier får tilgang til startlån, toppfinansiering og andre gunstige
- 1153 låneordninger som gjør boligkjøp mulig.

1154 **33. Innføring av løpende barnehageopptak**

- 1155 Innsendt av Holtålen Senterparti
- 1156 Sp har hatt gode utspill om å legge til rette for at de som ønsker det kan få barn tidligere.
- 1157 Manglende garanti for barnehageplass når permisjonen er ferdig er et hinder for dette.

1158 Norge står i dag overfor en av de største samfunnsutfordringene i moderne tid: det
1159 fødes for få
1160 barn. Fødselstallene har falt jevnt siden 2009, og ligger nå på et nivå som ikke
1161 opprettholder
1162 befolkningsgrunnlaget. Dette skaper alvorlige konsekvenser for velferdsstaten,
1163 arbeidslivet,
1164 bosetting i distriktene og den langsiktige bærekraften i samfunnet.
1165 For å snu utviklingen må Norge gjøre det enklere for familier å få barn – og ikke minst å
1166 kombinere familieliv med arbeid og utdanning. Et av tiltakene kan være å innføre
1167 løpende
1168 barnehageopptak i hele landet.
1169 Hvorfor løpende barnehageopptak er nødvendig
1170 1. Forutsigbarhet for familier
1171 Dagens system med ett hovedopptak i året skaper usikkerhet og praktiske utfordringer
1172 for
1173 foreldre. Mange må utsette jobbstart, studier eller flytteplaner fordi barnet ikke får plass
1174 før
1175 lenge etter behovet oppstår. Løpende opptak gir familier trygghet og fleksibilitet.
1176 2. Et viktig tiltak for å øke fødselstallene
1177 Når det blir enklere å få barnehageplass når barnet faktisk trenger det, senkes terskelen
1178 for å
1179 få barn. Mange unge voksne oppgir økonomi, usikkerhet og praktiske hindringer som
1180 årsaker
1181 til at de utsetter eller avstår fra å få barn. Løpende opptak fjerner en av de mest sentrale
1182 barrierene.

1183 3. Bedre likestilling og arbeidsdeltakelse

1184 Kvinner rammes hardest av dagens system. Løpende opptak gjør det mulig å vende
1185 tilbake til

1186 arbeid eller utdanning når permisjonen er over, uten måneder med ufrivillig fravær.
1187 Dette

1188 styrker likestilling, reduserer lønnsgapet og øker arbeidskraften i en tid der Norge
1189 trenger alle

1190 hender.

1191 4. Viktig for distriktene

1192 I distriktskommuner er barnehageplass ofte avgjørende for om familier kan bosette seg
1193 og bli

1194 værende. Løpende opptak gjør det enklere å tiltrekke seg arbeidskraft, sikre rekruttering
1195 og

1196 opprettholde levende lokalsamfunn.

1197 5. Bedre ressursutnyttelse

1198 Barnehager har gjennom året ledig kapasitet som ikke utnyttes fordi opptaket er rigid.

1199 Løpende opptak gir mer effektiv bruk av plasser og bedre økonomi for kommunene.

1200 6. Barnets beste

1201 Barn har ulike behov og ulike tidspunkt for når de er klare for barnehagestart. Løpende
1202 opptak

1203 gir større mulighet for en god overgang og tilpasning for både barn og foreldre.

1204 Forslag til vedtak

1205 Senterpartiet mener vi må innføre løpende barnehageopptak som en nasjonal ordning.

1206 Dette vil gi familier større forutsigbarhet, styrke likestillingen, bidra til økt

1207 arbeidsdeltakelse og være et viktig tiltak for å snu den negative utviklingen i

1208 fødselstallene. Løpende opptak er avgjørende for å sikre bosetting, rekruttering og
1209 bærekraftige lokalsamfunn i hele landet.
1210 Senterpartiet ber regjeringen legge frem nødvendige lov- og forskriftsendringer som
1211 sikrer løpende barnehageopptak i alle kommuner, samt sørge for tilstrekkelig
1212 finansiering slik at ordningen kan gjennomføres uten å svekke kvaliteten i
1213 barnehage tilbudet eller gå ut over kommuneøkonomien

1214 **34. Et fornyet og samlende sentrum med Senterpartiet i**
1215 **spissen for realisme i politikkutformingen.**

1216 - Innsendt av Nadan Dervoz

1217 Kontekst: Vi lever i en politisk og økonomisk brytningstid. Vi observerer at våre
1218 nåværende allierte har aggressiv fremferd mot en av våre naboland. Som region og land
1219 har vi allerede utfordringer som er strukturelle og store, som eldrebølgen, integrering,
1220 matsikkerhet og jordvern, energikrise, miljøkrise og forsvar. Som parti er det viktig for
1221 oss å stå opp for tradisjoner og verdier som er våre, og søke forsterket samarbeid i egen
1222 region, på tvers av landegrenser i Skandinavia og omegn. De nordiske landene har lang
1223 historie i å gå sammen når utfordringer kommer. Vi har ikke lenger tid og råd til politisk
1224 splittende og ikke minst dyr symbolpolitikk som eksempelvis på klima og miljøvern, og
1225 vi har ikke lenger råd til samfunnssplittende retorikk og politikk på integreringsfeltet.
1226 Senterpartiet er et parti som gjennom sin sentrumsposisjon har navigert det politiske
1227 landskapet der det har vært sterke motsetninger, og har lang erfaring i dette. Dermed
1228 bør det også være vår oppgave å bidra til å finne et felles minste multiplum i Trøndelag
1229 og på nasjonal basis, mellom en høyreside og en venstreside som det er stadig større
1230 politisk avstand imellom. Enkelte ønsker Norge fortest mulig inn i EU, andre ønsker at vi
1231 skal være mest mulig nært USA. Som et parti som står for suverenitet og nasjonalt
1232 fellesskap, så kan vi ikke lenger stilltiende se på økende splittelse, utenforskap og gap i
1233 virkelighetsforståelse mellom ulike samfunnslag og grupperinger. I krise og krig er det
1234 viktig at vi står sammen. Vi ønsker ikke at vår sikkerhet avhenger av EU, og at vi mister
1235 vår nasjonale selvråderett. Hvorfor er dette god Senterpartipolitikk? Senterpartiet

1236 ønsker et suverent Norge med sterke fellesskap lokalt som nasjonalt. Vi ønsker
1237 fellesskapsløsninger i velferden, i forsvaret og beredskapen i landet. Vi er et parti som
1238 har odelstankegangen i seg, om å føre det man har i en bedre stand til neste
1239 generasjon. Vi ønsker også en samfunnsøkonomisk politikk som er basert på
1240 odelstankegangen, og dette spiller inn i alt fra klima og miljøpolitikk til velferdsstaten. Vi
1241 står for trygghet og jordnær tankegang i sikkerhetspolitikken, og det er våre nordiske
1242 naboer som er oss nærmest historisk. Resolusjonstekst; Trøndelag Senterparti ønsker:

1243

1244 · Realisme foran idealisme: Trøndelag Senterparti ser det på som vesentlig at lokal og
1245 regional politikktutforming har mest mulig realisme i seg, og minst mulig symbolpolitikk
1246 som er økonomisk dyr og politisk splittende.

1247 · Ja til et sterkt Norden! Trøndelag Senterparti ønsker et sterkere samarbeid og
1248 beredskap og forsvar med våre svenske, finske, og danske naboer. Et sterkt Norden er
1249 mye viktigere enn norsk EU-medlemskap, og et alternativ til et USA som ikke lenger er
1250 på samme vis investert i

1251 vår felles sikkerhetsarkitektur! Et nordisk samarbeid bør også i høyeste grad innebære
1252 samarbeid på digital infrastruktur og KI. Samarbeidet bør også kunne inkludere baltiske
1253 land som ønsker det.

1254 · Et integrert samfunn basert på norske verdier: Trøndelag Senterparti ønsker sterke
1255 nasjonale og lokale sosiale fellesskap, og vil aktivt utforme politikken for dette. Vi
1256 ønsker ikke segregerte samfunn, og står for en streng, men rettferdig innvandrings- og
1257 integreringspolitikk, der det er et krav til den enkelte om å integrere seg. Vi er på samme
1258 tid imot retorikken rundt integrering fra ytre høyre.

1259 · Tæring etter næring: Trøndelag Senterparti står for økonomisk måtehold og realisme i
1260 økonomisk politikk. Det offentlige må sette tæring etter næring, vi har allerede en stor
1261 offentlig sektor og en dyr stat. For å kunne tilby gode velferdstjenester i fremtiden er vi
1262 avhengig av måtehold og kontroll.

1263 · Familiepolitikk som innebærer fortsatt vekst og langsiktighet: Trøndelag Senterparti
1264 ønsker å føre en familiepolitikk som skaper trygge rammer rundt det å få barn, og som

1265 stimulerer familier å få flere barn samt å få dette tidligere i livet. Dette bidrar også til liv
1266 og fortsatt vekst i mange lokalsamfunn.

1267 **35. Kjernekraft er en energiform som trygger Trøndelag og** 1268 **Norge**

1269 - Innsendt av Nadan Dervoz

1270 Kontekst: Det vil i nær framtid komme mye større etterspørsel etter stabil, billig og
1271 miljøvennlig kraftproduksjon. Vannkraften alene vil ikke, selv med effektivisering av
1272 eksisterende kraftverk, kunne klare å etterkomme behovet. Fornybar energi basert på
1273 sol og vindkraft er samfunnsøkonomisk dyrt og ustabilt, og gir store og til dels
1274 irreversible inngrep i natur og miljø. Generelt vil i en mer utsatt verden Norge ha
1275 fordelene av stor energiproduksjon på eget territorium. Behovet for kraft kommer fra alle
1276 deler av samfunnet; husholdningene, bedriftene og industrien, offentlig sektor og
1277 transportsektoren. Når vi på sikt må erstatte 150 TWh fossil energi med elektrifisering,
1278 er det vesentlig at denne energiformen er stabil og billig på sikt. Vannkraften har vi i stor
1279 grad allerede utnyttet selv om det står igjen noe potensial for effektivisering. Bølgekraft
1280 er også en mulighet, men er utfordrende og dyrt i et tøft havmiljø. Vannkraften bør forbli
1281 hovedbjelken i energisystemet vårt, men virke sammen med andre bein som vi som
1282 fylke og land kan stå på. Nå som nye datasentre kommer til for lagring og behandling av
1283 digital informasjon og digital infrastruktur, er dette en av de nye store kildene til forbruk
1284 av kraft. Dette forbruket må kunne mettes fra et sted som ikke i for stor grad legger
1285 beslag på areal, nett og den regulerbare produksjonen tilknyttet vannkraften. En av de
1286 få alternativene som er igjen er dermed å gi kjernekraft i Norge en reell og ærlig sjanse.
1287 Kjernekraft er godt tilpasset Senterpartiets verdier som suverenitet, og det at landet kan
1288 stå på egne bein. Ukrainakrigen og i det videre Tysklands stengning av kjernekraftverk
1289 har på alle måter vist oss viktigheten av energisuverenitet, og evnen til å produsere
1290 miljøvennlig og stabil energi på eget territorium. Hvorfor er dette god
1291 Senterpartipolitikk? Senterpartiet er blant annet grunnlagt på ideen om suverenitet,
1292 politisk og ressursmessig. Kraft i form av elektrisk strøm har alltid vært en ikke bare
1293 viktig, men en kritisk ressurs. Den blir enda mer kritisk i fremtiden. Senterpartiets idé
1294 om å møte fremtidige utfordringer med fellesskapsløsninger og innovasjon, løses godt

1295 gjennom å støtte etablering av kjernekraft i Norge og Trøndelag. Resolusjonstekst,
1296 Trøndelag Senterparti ønsker:

1297

1298 · Kjernekraft som et langsiktig og reelt alternativ: Vi ønsker at det forekommer under
1299 nasjonal og statlig kontroll, og inngår som del av Norges langsiktige kraftsystem.

1300

1301 · Reell behandling: Senterpartiet må arbeide for at kjernekraft ikke tilsidesettes på
1302 forhånd, men at det vurderes som andre utslippsfrie energikilder.

1303

1304 · Å prioritere nasjonale rammer, lokal styring, og energisuverenitet: Norges langsiktige
1305 kraftsystem bør som hovedregel ligge under nasjonal eller kommunal kontroll. Dette
1306 kan oppnås ved bruk av virkemidler som hjemfallsrett eller statlig og kommunalt
1307 eierskap. Dette for å sikre statlig ansvar for sikkerhet og beredskap, samt en forsvarlig
1308 og langsiktig løsning for radioaktivt avfall.ekst i mange lokalsamfunn.

1309 **36. Ta vare på historien om norsk havbruk – en nasjonal arv i**
1310 **rask utvikling**

1311 Innsendt av Hitra Senterparti

1312 Havbruksnæringen er i dag Norges nest største eksportnæring etter olje og gass, og den
1313 største eksportnæringen på fastlandet. Næringen bidrar årlig med om lag 120–150
1314 milliarder kroner i eksportinntekter, og sysselsetter direkte og indirekte titusenvise av
1315 mennesker langs hele norskekysten. For mange kystsamfunn er havbruket bærebjelken
1316 for bosetting, verdiskaping og framtidig utvikling.

1317 Norsk havbruk er samtidig blitt verdensledende innen teknologi, biologi, fiskehelse, fôr,
1318 avl og produksjon. Denne posisjonen er ikke kommet av seg selv. Den er et resultat av
1319 lokal kunnskap, risikovilje, pionerånd og hardt arbeid – ofte utført av fiskerbønder og
1320 kystfolk som tok med seg landbrukets tankesett ut til sjøs.

1321 Oppdrettsnæringen vokste frem langs hele norskekysten. Mange lyktes, mange
1322 mislyktes, og mange forsøkte på nytt. Enkelte ga opp, andre satset videre. Det ble prøvd
1323 og feilet – og prøvd igjen. Denne utviklingen har skjedd på forbausende kort tid, og
1324 tempoet i næringen er fortsatt svært høyt.

1325 Samtidig står vi i fare for å miste historien underveis. De som bar fram næringen i
1326 startfasen blir færre for hvert år. Deres erfaringer, valg, feil og suksesser er i ferd med å
1327 gå tapt dersom de ikke dokumenteres nå. Det handler ikke om å glorifisere
1328 havbruksnæringen, men om å gi et ærlig, helhetlig og kunnskapsbasert bilde – på godt
1329 og vondt – av hvordan norsk havbruk ble til, og hva det har betydd for kystsamfunnene.

1330 Museene i Sør-Trøndelag (Museene i Sør-Trøndelag – MIST) har etablert en nasjonal
1331 prosjektgruppe med mål om å samle, dokumentere og formidle historien om norsk
1332 havbruk. Norsk Havbruksmuseum er etablert som et faglig og institusjonelt
1333 tyngdepunkt i dette arbeidet, men mangler forutsigbar finansiering.

1334 Det er bred vilje til å løfte prosjektet:

1335

1336 Havbruksnæringen selv bidrar økonomisk

1337 MIST bidrar med faglig og økonomisk innsats

1338 Fylkeskommunen har signalisert støtte

1339 Det som gjenstår, er et statlig bidrag for å sikre et varig, nasjonalt løft. Et årlig statlig
1340 tilskudd på 15 millioner kroner over statsbudsjettet vil gi nødvendig forutsigbarhet og
1341 gjøre det mulig å bevare, dokumentere og formidle en sentral del av Norges moderne
1342 historie.

1343 Vedtak

1344 Fylkesårsmøtet i Trøndelag slutter seg til arbeidet med å sikre Norsk Havbruksmuseum
1345 varig finansiering, og ber om at:

1346 Norsk Havbruksmuseum innlemmes på statsbudsjettet med et årlig tilskudd på 15
1347 millioner kroner.

1348 Senterpartiets stortingsgruppe arbeider aktivt for å fremme saken i Stortinget.

1349 Arbeidet med å dokumentere norsk havbrukshistorie gis nasjonal status og forankring.

1350 Det haster å ta vare på historien – før den forsvinner.

1351 **37. Veterinærvakt**

1352 - Innsendt av Indre Fosen, Åfjord, Osen og Ørland Senterparti

1353 Veterinærvakt har en stor betydning for både folke- og dyrehelse, samfunnsberedskap

1354 og mattrygghet. For distriktsområder som Fosen er en fungerende veterinærvakt

1355 avgjørende for å sikre bosetting og husdyrhold i hele regionen.

1356 I dag er tilstrekkelig tilgang på veterinærer et kommunalt ansvar, i distriktene kan dette

1357 by på store utfordringer: lange kjøreavstander, få veterinærer til å dele på vakt, og

1358 vakttilskudd som ikke dekker reelle kostnader. Resultatet blir økt press på

1359 kommuneøkonomien og svekket beredskap.

1360 Senterpartilagene på Fosen mener at sikring av tilstrekkelig tilgang og finansiering av

1361 veterinærvakt bør være en statlig oppgave. Staten må ta et tydeligere ansvar for

1362 finansiering og overordnet organisering.

1363 Senterpartilagene på Fosen mener at:

1364 • Kommunene har i dag et ansvar uten tilstrekkelige økonomiske og praktiske

1365 virkemidler til å sikre stabil veterinærvakt.

1366 • En tydeligere statlig finansiering og koordinering vil styrke rekruttering,

1367 forutsigbarhet og beredskap – særlig i distriktene.

1368 Senterpartilagene på Fosen vil:

1369 1. At veterinærvaktordningen defineres som et statlig ansvar innen nasjonal

1370 beredskap, med mål om likeverdig tilgang i hele landet.

- 1371 2. At staten sikrer full finansiering av veterinærvakt med vaktgodtgjøring hele
- 1372 døgnet, slik at god tilgang på veterinær ikke avhenger av økonomien i den enkelte
- 1373 kommune